Version 2.06
Projekt 7619
Upprättad 2024-12-17
Reviderad 2026-10-14
Första Korrektur 2024-10-27
Laga kraft



Miljökonsekvensbeskrivning tillhörande Översiktsplan Sunne kommun

HENRIC ERNSTSON **KONSULT**

1 Sammanfattning

Sunne kommun påbörjade arbetet med översiktsplanen våren 2023. Under processen har breda dialoger genomförts med både allmänheten och kommunens tjänstemän och politiker. Dialogerna har resulterat i ett antal sammanställningar, visioner och utvecklingsriktningar. I planförslaget finns fyra visioner och viljeinriktningar som har vägts mot varandra för att belysa på vad som kan hända och vilken inriktning kommunen vill ha på sitt arbete.

Under hela processen med att ta fram planen har en miljöbedömning integrerats så att miljöaspekterna tas med i planeringen. För att kunna bedöma och värdera förslagen har en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tagits fram. Fokus i miljökonsekvensbeskrivningen ska ligga på de åtgärder och förslag som bedöms medföra betydande effekter på människors hälsa och miljö. Översiktsplanen är, som namnet antyder, ett styrdokument på översiktlig nivå och inte detaljnivå, vilket innebär att även miljökonsekvensbeskrivningen bedömer konsekvenserna på en övergripande nivå.

Hållbar utveckling omfattar förutom miljö också aspekter som trygghet, demokrati, folkhälsa, jämlikhet m.m. Genom att skapa en god boendemiljö, tillgång till natur- och kulturområden samt god kommunal service kan kommunens planarbete skapa hållbarhet, inte bara för naturen utan också social- och kulturell hållbar utveckling.

Genom fyra scenarierna har effekter och konsekvenser kunnat jämföras mot varandra i ett tidigt skede, och under hela planprocessen.

Alternativ A

Hela kommunen ska med, vilket innebär att kommunen slåss för fler hållplatser för tåg, att anropsstyrd trafik ökar och att den offentliga servicen sprids ut över större områden. Det blir lättare för fler att ta sig till och från centralorten. Detta skulle kunna innebära ett minskat utbud av kommunal service i centralorten, då befolkningsunderlaget inte ökar mycket och samma resurser sprids på fler orter och ett större vägnät. Det skulle troligen öka bilberoendet och därigenom de effekter som detta medför; större behov av vägunderhåll, ökade utsläpp osv.

Alternativ B

I detta scenario prioriteras vägar till ett fåtal platser, främst i de prioriterade tätorternas närområde. De samlade bebyggelserna kommer att stärkas och utvecklingen av gång- och cykelstråk respektive VA och kollektivtrafik koncentreras till tätorterna. Detta innebär att matartrafik in till samlingsorterna inte prioriteras. Det blir inte lika mycket satsningar i kransorterna eller på mindre vägnät. Det kan leda till försämrad trygghet om inte underhållet sköts på landsbygden. Samtidigt kommer den kommunala servicen att centreras till tätorterna. Det rörliga friluftslivet i direkt närhet till tätorterna kommer att ha mer resurser, samtidigt som friluftslivet inte påverkas på landsbygden och transporter till och från tätorterna kan stärkas.

Alternativ C

I detta scenario har kommunen en mer passiv roll i utvecklingsprocessen. Fokus ligger på efterfrågan och flexibilitet snarare än aktiv kommunal styrning. Kommunens reaktiva inställning innebär att privata aktörer tar initiativet och driver utvecklingen framåt, vilket kan leda till en mer splittrad och oorganiserad bebyggelsestruktur.

Resultatet kan bli att bebyggelsen spridas ut över stora områden, vilket skapar en utglesningseffekt där invånarna bor längre ifrån viktiga tjänster och infrastruktur. Utveckling kan där med skapar betydande utmaningar för kommunen, särskilt när det gäller planeringen av servicefunktioner som skolor, äldreboenden och kommunikationer.

Vatten och avlopp (VA) kommer att ligga på den enskilde fastighetsägaren snarare än på kommunen. Detta kan skapa en situation där det inte finns några gemensamma lösningar för vatten- och avloppssystem, vilket i sin tur kan leda till ineffektivitet och ökade kostnader och riskerar att påverka vatten.

Alternativ D

I detta scenario prioriteras utveckling av vägnät och andra möjligheter att transportera sig ned till den regionala centralorten Karlstad. Ett fåtal prioriterade närområden till tätorterna stärks. De samlade bebyggelserna kommer att stärkas och utvecklingen av gång och cykelstråk respektive VA och kollektivtrafik koncentreras till tätorterna. Detta innebär att matartrafik in till ett fåtal stationer prioriteras. Det blir inte lika mycket satsningar i kransorter eller på mindre vägnät. Det kan leda till försämrad trygghet om inte underhållet sköts på landsbygden. Samtidigt kommer den kommunala servicen att centreras till tätorterna, vilket kräver trafik in till dessa. Det rörliga friluftslivet i direkt närhet till tätorterna kommer att ha mer resurser, samtidigt som det inte påverkas på landsbygden och transporter till och från tätorterna kan stärkas.

Kommunens ställningstagande

Kommunens ställningstaganden innebär att bebyggelse ska kunna ske där ett intresse finns, byggnationen styrs av efterfrågan från den enskilde. Bebyggelse och exploatering sker där efterfrågan finns, och konsekvensen kan bli att det krävs fler transporter in till centralorter i form av egna fordon och skolskjuts samt anropsstyrd kollektivtrafik. I ett scenario som detta kan det kännas mer tryggt då man själv styr boendet, samtidigt som bilberoendet blir större samt att behovet av kommunala och regionala insatser sprids ut över en större yta. Kommunen lyfter dock kommunikationsstråken mellan tätorterna i kommunen som viktiga. Det finns också positiva effekter och konsekvenser. Flexibilitet, markägares och invånares valfrihet utgör också en möjlighet att fånga lokala initiativ.

Sammanfattningsvis gäller dock att bostadsbebyggelsen inte alltid är så rationell. I kommunen finns inte något jättestort bostadstryck och där med det är inte riskerna så stora. En allt för stor och spridd bebyggelse skulle kunna innebära att det blir svårare att få de befintliga resurserna att räcka till. Men följs skyddsåtgärder och riktlinjer så bedöms förslaget inte medföra stora konsekvenser.

1.1.1 Skyddsåtgärder

I MKB-dokumentet identifieras ett antal punkter som finns sammanfattade under skyddsåtgärder för att minimera påverkan respektive sådant som har lyfts och det har tagits hänsyn till under planprocessen.

Skyddsåtgärder som har inarbetats respektive föreslås är:

- Som skyddsåtgärd föreslås att kommunen sammanställer sitt ställningstagande för hur ny byggnation på jordbruksmark får ske som planhandläggare kan luta sig mot – väsentligt samhällsintresse där utbyggnad är utpekad.
- Hålla vandringsleder öppna.
- Undvika bebyggelse på jordbruksmark genom att centrera byggande till befintliga områden eller placera utmed skogsbryn eller kantzoner.
- Nya industriområden bör lokaliseras inom utpekade ytor.
- Vid stora exploateringar föreskrivs lokalt omhändertagande av dagvatten.
- Vid exploatering av LIS-områden med flera hus föreslås gemensamma avloppsrening eller liknande med effektiv reningsgrad för att förbättra den kemiska vattenkvaliteten.

1.1.2 Uppföljning

För att kunna följa upp och se att planen efterlevs finns ett antal punkter som ska följas upp av kommunen.

- VA-anläggningars funktion inom kommunen ska inventeras, Havs & vattenmyndigheten har gått ut med att alla enskilda VA-anläggningar ska finnas digitalt registrerade och inmätta år 2026. I samband med inmätning ska anläggningen även tillskrivas en riskklass beroende på vilken typ av anläggning som används.

Beställare:	Sunne kommun
Utförare:	Henric Ernstson Konsult
Korrektur:	Anna Lejfelt-Sahlén
År:	2025
Projektnummer:	7619

Miljökonsekvensbeskrivning tillhörande Översiktsplan Sunne kommun.

Innehållsförteckning

1 SAMMANFATTNING 2

2 INLEDNING 6

2.1 BAKGRUND 6

2.2 PROCESSBESKRIVNING 6

2.3 AVGRÄNSNING AV MKB 8

3 FÖRUTSÄTTNINGAR 13

4 UTVECKLING 17

4.1 UTVECKLINGSSTRATEGIER 17

4.2 GÄLLANDE ÖVERSIKTSPLAN 2011 - NOLLALTERNATIV 21

5 MILJÖEFFEKTER OCH KONSEKVENSER 22

5.1 EFFEKTER OCH KONSEKVENSER FÖR JORDBRUKSMARK 22

5.2 EFFEKTER OCH KONSEKVENSER FÖR FRILUFTSLIVET 25

5.3 EFFEKTER OCH KONSEKVENSER FÖR SOCIALA ASPEKTER 26

5.4 EFFEKTER OCH KONSEKVENSER FÖR MKN VATTEN 29

6 EFFEKTER OCH KONSEKVENSER MED AVSEENDE PÅ MILJÖMÅLEN 34

7 UPPFÖLJNING 40

8 LITTERATURFÖRTECKNING 40

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Översiktsplanen för Sunne kommun är från 2013 och aktualitetsprövades i kommunfullmäktige 2020-02-10. Gällande översiktsplan skisserade kommunens önskemål för de kommande tjugo åren. År 2023 fattades ett beslut om att omarbeta och ta fram en ny översiktsplan.

Målet med den nya översiktsplanen för Sunne är att få ett bra dokument som kan fungera som stöd för alla verksamheter inom kommunen samt för medborgare och företagare i samband med planering och utveckling.

Läsanvisning

Till varje kapitel finns ett antal underrubriker.

Nollalternativ - innebär att effekten av en oförändrad markanvändning beskrivs

Föreslagen exploatering - innebär att effekten av en föreslagen exploatering beskrivs.

Miljöeffekter - Förändring som uppkommer av föreslag

Konsekvenser - konsekvenserna blir av en miljöeffekt

Föreslagna skyddsåtgärder - Till flera av aspekterna som beaktas finns ett eget stycke med föreslagna skyddsåtgärder. I detta stycke tas anpassningar och försiktighetsåtgärder upp som kan motverka negativa effekter på miljön.

I arbetet med att ta fram en översiktsplan ska alltid en integrerad process som hanterar miljön finnas. En översiktsplan definieras också som ”betydande miljöpåverkan” och ska därmed innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen är en sammanställning och redovisning av den integrerade processen som ska ha skett. I miljökonsekvensbeskrivningen lyfts och bedöms främst de faktorer som har ansetts medföra betydande miljöpåverkan.

2.2 Processbeskrivning

Sunne kommun har utifrån sin projektplan bedrivit ett aktivt dialogarbete med såväl allmänheten som med tjänstemän och politiker. Via byträffar, enkäter och olika aktiviteter har synpunkter samlats in, detta som ett led i arbetet med en ny kommunstrategi och med översiktsplanen.

Fysiska träffar har hållits runt om i byarna i kommunen, och förutom detta har det varit möjligt att lämna synpunkter digitalt. Under dialogerna med medborgarna har drygt 2000 synpunkter inkommit.

En styrgrupp bestående av politiker från alla kommunens partier har varit med och beslutat om en viljeinriktning för översiktsplanen, och på detta sätt har de stora dragen kunnat bestämmas. Detta har sedan – tillsammans med medborgardialoger, bedömningar av miljökonsekvenser och utredningar – legat till grund för översiktsplanen.

I arbetet med att ta fram en översiktsplan ska både politikens och medborgarnas vilja till utveckling framgå. Styrningen av arbetet sker först och främst av de valda politikernas viljeinriktning. För att visualisera detta har ett scenariekors använts (Figur 1). Genom ett scenariekors blir det lättare att fånga upp var och hur kommunen vill utvecklas, och vad konsekvensen av denna utveckling blir. En viljeinriktning medför alltid någon typ av effekter och där med konsekvens om den genomförs.

Genom scenariekorset får vi ett hanterbart sätt att identifiera vilka svårigheter som en viljeinriktning kan medföra. Det blir lättare att i stora drag få en inriktning på översiktsplanen, och att samtidigt kunna identifiera problem och lösningar.

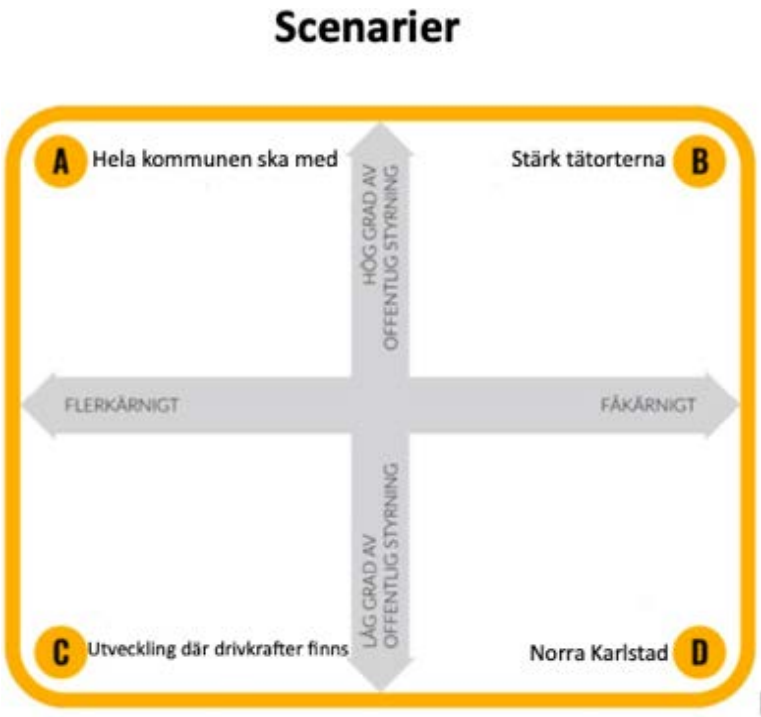
Genom scenarierna har effekter och konsekvenser lättare kunnat jämföras mot varandra i ett tidigt skede innan miljöbedömningen skrivs ned i form av en miljökonsekvensbeskrivning.

Efter planprocessens granskningsskede har tidigare framtagna tematiska tillägg och fördjupningar arbetats in i översiktsplanen. Detta kräver ett omtag av granskningskedet varav denna handling namnges

som Granskningshandling 2. Även granskningsskede 2 ställs ut och allmänhet har möjlighet att yttra sig innan planförslaget revideras inför antagande.

Tabell 1 En sammanställning av processen vid framtagandet av översiktsplanen.

Uppstart	*Medborgardialog*	*Styrdialog med politik och förvaltningar*	*Sammanställning*	*Politisk dialog*
Uppstart med projektplan	*Medborgardialog har genomförts och ca 2000 synpunkter har kommit in.*	*Dialog har skett med den politiska styrgruppen för att säkerställa att översiktsplanen överensstämmer med kommunens viljeinriktning*	*Materialet från dialoger och utredningar sammanställs*	*Redovisning av medborgardialog och dialog med förvaltningar i form av sammanställningar, vilka sedan har legat till grund för de politiska prioriteringarna.*
Avgränsningssamråd	*Planarbete med hänsyn och MKB*	*Utställning och granskning*	*Revidering av förslag och justering av MKB*	*Antagande*
Avgränsningssamråd med länsstyrelsen	*Strategiska bedömningar och hänsyn tas in och bollas i planen. Genom att tidigt bolla synpunkter i översiktsplanen kan många betydande oönskade effekter motverkas.*	*Planen ställs ut och skickas på remiss.*	*Utifrån inkomna synpunkter har viss revidering och korrigering av förslag skett och detta har också påverkat MKB-dokumentet*	



Figur 1 Scenariekors (SBK Värmland)

2.3 Avgränsning av MKB

Avgränsningen av MKB:n syftar till att identifiera projektets betydande miljöpåverkan och bidrar till att MKB:n behandlar relevanta frågeställningar. Ett formellt avgränsningssamråd har hållits med länsstyrelsen 2024-05-21. Under mötet lyftes ett antal frågor som ansågs medföra betydande miljöpåverkan utifrån kommunens förslag till markanvändningskarta.

De frågor som kom upp och lyftes under avgränsningssamrådet var:

Påverkan på jordbruksmark: Vilka möjligheter och problem innebär byggnation på eller i anslutning till jordbruksmark? Detta är en faktor som måste belysas.

Påverkan på friluftsliv: Leder några av planerna till att tillgängligheten till kommunens natur- och kulturmiljö förändras?

Sociala aspekter: Demokrati och tillgänglighet till kommunal service – vad innebär förslaget för den fortsatta servicen i dagens tätorter och på landsbygden.

Fragmentering: Leder spridd bebyggelse till problem med spridningskorridorer för växter och djur? Uppstår någon barriäreffekt?

MKN vatten: Kan någon utveckling påverka MKN vatten (Miljökvalitetsnormer Vatten).

Avgränsning är också ett levande arbete som sker under hela planprocessen, vilket kan resultera i att fler miljöeffekter tillkommit efter avgränsningssamrådet. De effekter som anses vara betydande, och som beslutades i samrådet, har lyfts in i MKB-dokumentet med egna effekt- och konsekvenskapitel. Något som inte får glömmas bort, och som lyftes under samrådet, är kumulativa effekter. En kumulativ effekt är t.ex. påverkan på den kommunala servicen om man sprider ut den över ett större geografiskt område, och vilken effekt detta får på servicen i tätorten Sunne.

2.3.1 Geografisk avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningens geografiska avgränsning utgörs i första hand av kommunens gränser, men skulle kunna spilla över på grannkommunerna i sakfrågor.

2.3.2 Avgränsning i tid

Målåret är satt till 2040.

2.3.3 Nollalternativ

Som nollalternativ sätts att inte uppdatera gällande översiktsplan, dvs Översiktsplan 2011.

2.3.4 Alternativ utbyggnad

Alternativ utveckling utgörs av de övriga fyra scenarier som inte är valda, A, B, C och D.

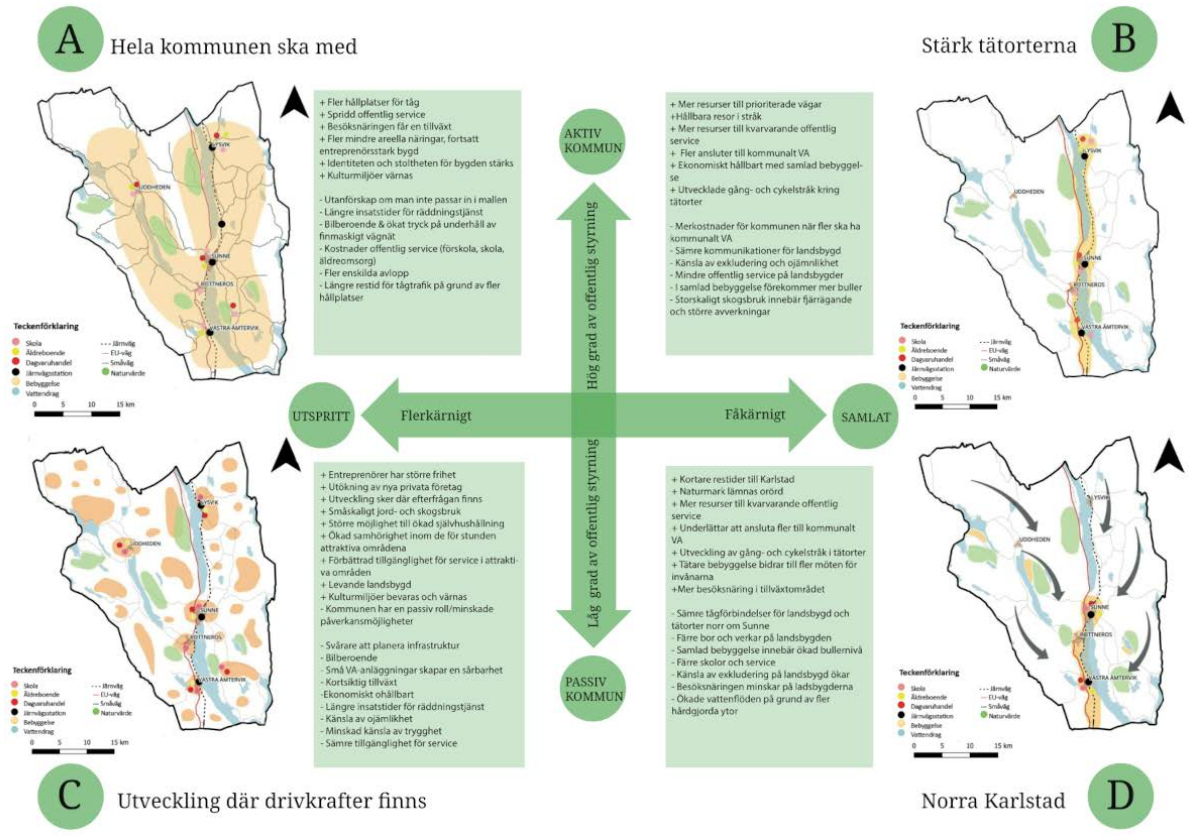
2.3.5 Föreslagen utbyggnad

I huvudsak innebär detta att utveckling kan ske i hela kommunen med låg grad av offentlig styrning. Utvecklingen styrs dit där drivkrafter finns men kompletteras med starka kommunikattionsstråk mellan centralorterna

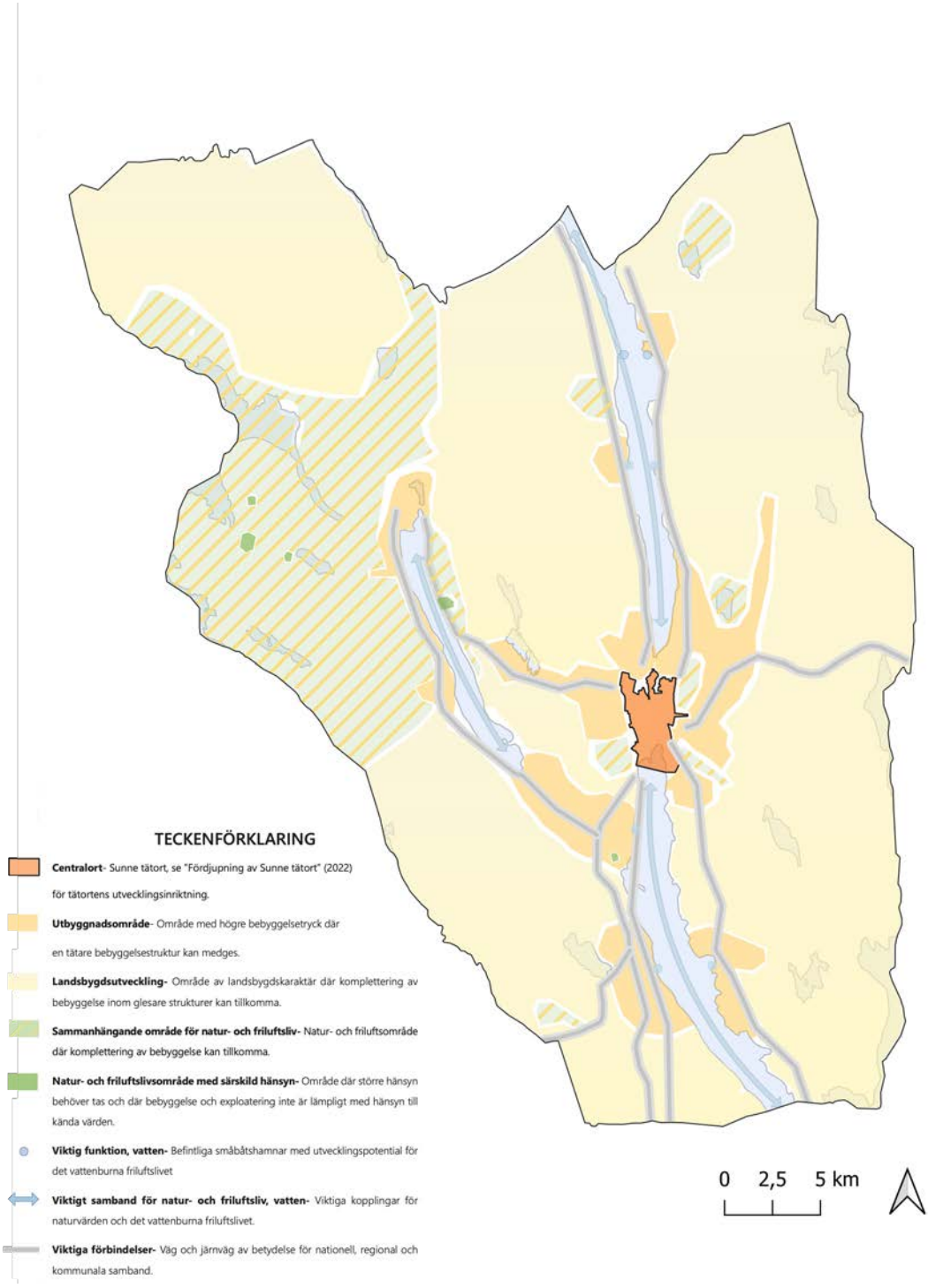
För kommunen är flexibilitet, markägares och invånares valfrihet, möjlighet till lokala initiativ, och utveckling där efterfrågan och möjlighet finns.

Utveckling ska ske där drivkrafter finns. I Sunne kommun ska det vara möjligt att bosätta sig både i tätort och på landsbygden, och kommunen ska inte begränsa medborgarna. Byggnation ska utgå från platsens förutsättningar. Utvecklingsinriktningen medger därmed byggnation över hela kommunen.

Kommunens förhållningsätt till bebyggelseutvecklingen är att invånarnas vilja ska styra var utveckling sker, och den offentliga styrningen ska vara liten i detta avseende. Kommunen värnar om individens frihet och äganderätt. Därför liknar kommunens vilja scenario C förutom att kommunen också trycker på kommunikationsstråken mellan tätorterna enligt B. Detta framgår relativt tydligt i Figur 3 där utvecklingsinriktning i översiktsplanen presenteras. I figuren framgår att byggnation släpps fram i största delen av kommunen och att kommunikationsstråk prioriteras.



Figur 2 Beskrivning av de olika scenarierna i förhållande till varandra. Kommunens viljeinriktning beskrivs i Figur 3.



Figur 3 Kartbild från översiktsplanens utvecklingsinriktning. I denna framgår det tydligt att förutom scenario C finns ett större inslag av scenario B i kommunens viljeinriktning.

2.3.6 Avgränsning i sak

Tabell 2 Sammanställning av påverkan, särskilda miljöaspekter som tas upp och motivering till varför sakaspekten tas upp.

Påverkan på	Miljöaspekter	Motivering
Jordbruksmark	➢ Brukad jordbruksmark	Byggnation på jordbruksmark eller i anslutning till densamma
Friluftsliv	➢ Grön infrastruktur ➢ Blå infrastruktur	Leder någon utveckling till risk för försämrad tillgänglighet till kommunens naturmiljö eller friluftsliv? Riskerar kommunens grönstruktur och blåstruktur att påverkas av olika former av exploatering?
MKN Vatten	➢ Ekologisk och kemisk status	Jordbruksmark kan bli till tomtmark och detta kan medföra lokala utsläpp av VA-vatten.
Sociala aspekter	➢ Naturnära skog och grön infrastruktur	Demokrati och tillgänglighet till kommunal service. Vad innebär förslaget för den fortsatta servicen i dagens tätorter respektive på landsbygden.
Fragmentering	➢ Se miljöaspekten jordbruksmark	Risk för fragmentering av jordbruksmark.

Ingen eller försumbar påverkan	**Liten påverkan och/eller liten komplexitet**	**Medelstor påverkan och/eller medelstor komplexitet**	**Stor påverkan och/eller stor komplexitet**

3 Förutsättningar

I miljökonsekvensbeskrivningen görs en sammanfattning av förutsättningar som är viktiga att beakta för att kunna bedöma de faktorer som anses medföra betydande miljöpåverkan. Gällande riksintressen är det de riksintressen som tillhör sakfrågor som utgör betydande miljöpåverkan som tas med som förutsättning i detta dokument. Detta innebär att för fullständig bakgrundsfakta läs planförslaget ÖP 2040.

Detta kapitel beskriver de förutsättningar som finns för området. I kapitlet behandlas lagskyddade områden som t.ex. olika riksintressen, men även faktorer som berör naturmiljö, förutsättningar för friluftsliv samt övriga parametrar som är nödvändiga för att kunna bedöma miljöeffekter och konsekvenser.

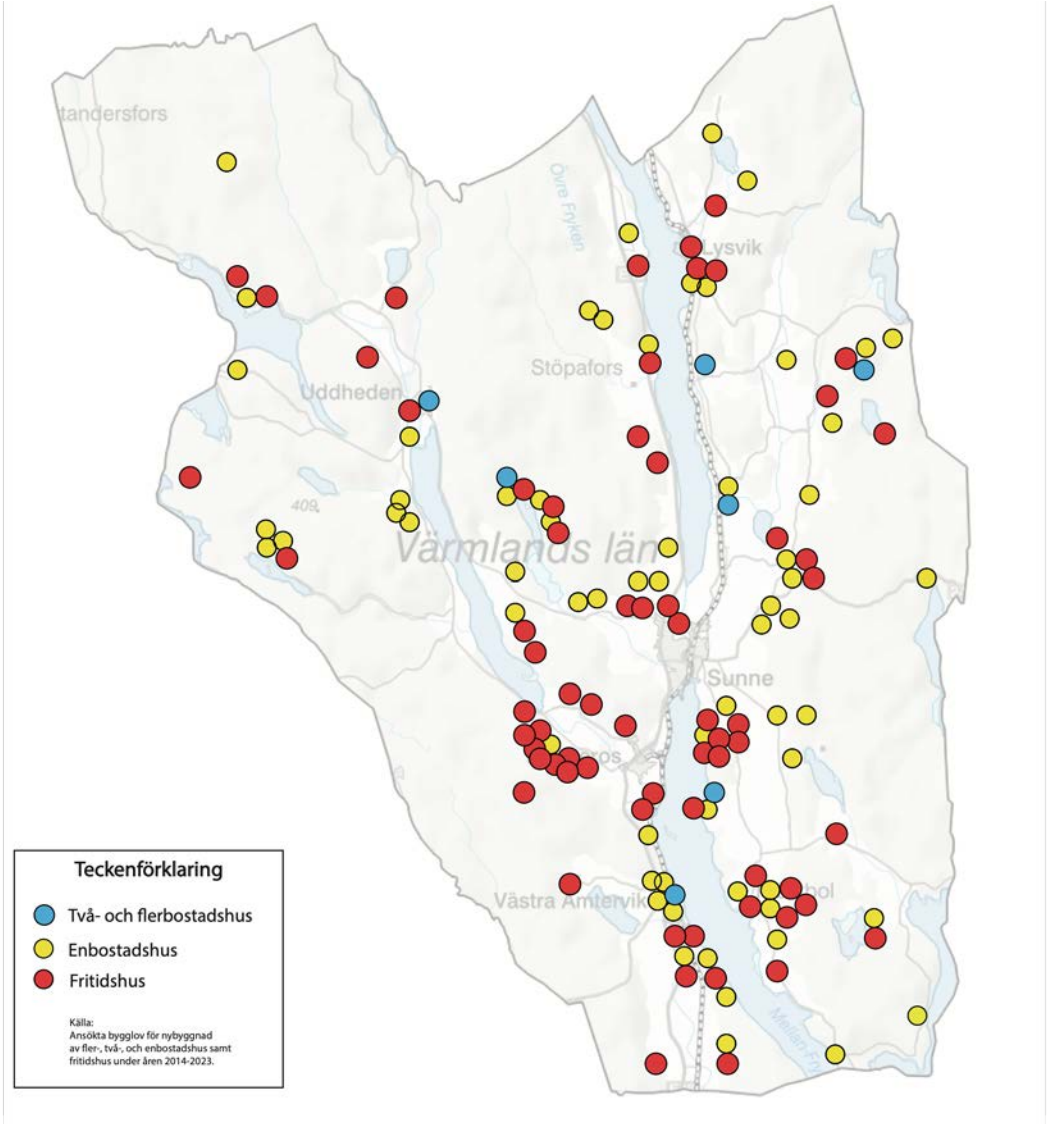
3.1.1 Befolkning

En fråga som alla kommuner måste hantera är befolkningsmängd och prognostisering av kommande utveckling. Ingen kommun vill att befolkningen, och därmed underlaget för kommunal service, minskar. Sunne kommun visar på en faktisk befolkningsökning från 2018, vilket anses hålla i sig.

Antal invånare år 2018 var 13 261, 2022 var det 13 418, och till målåret 2040 uppskattas befolkningen uppgå till 14 200 personer. Detta under förutsättning att befolkningsökning ökar som mellan åren 2012–2022 som legat till grund för analysen.

Ungefär hälften av befolkningen beräknas fortsatt bo på landsbygden, vilket innebär att till målåret 2040 ökar befolkningen utanför tätorterna med 400 personer och i tätorterna med 400 personer. I en nyligen utförd fördjupad översiktsplan för Sunne tätort anges en tillväxt med ca 200 personer, och detta skulle i så fall innebära att de resterande 200 personerna skulle fördelas mellan kommunens övriga ”tätorter” så som Västra Ämtervik, Lysvik och Uddheden.

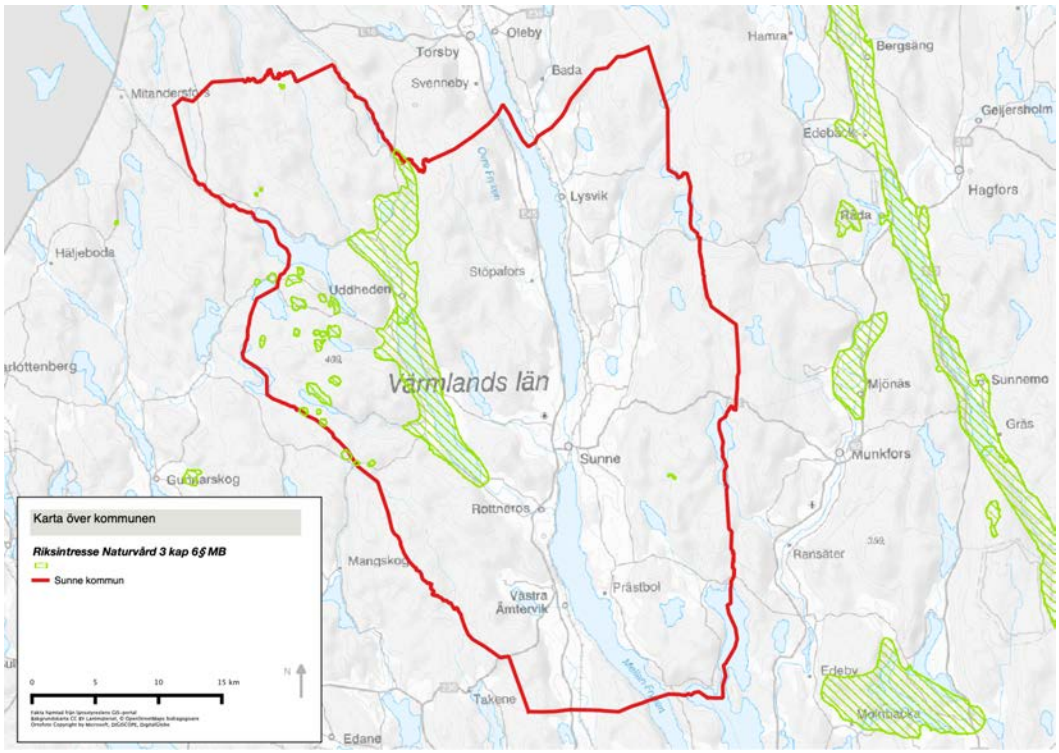
En illustrativ bild av detta är de ansökningar om bygglov som har kommit in till kommunen under tidsperioden 2014–2023. Detta visar på en spridd bild, men samtidigt att det inte är någon stor anstormning av boende till området (Figur 4).



Figur 4 Ansökningar om bygglov för nybyggnation under tidsperioden 2014–2023.

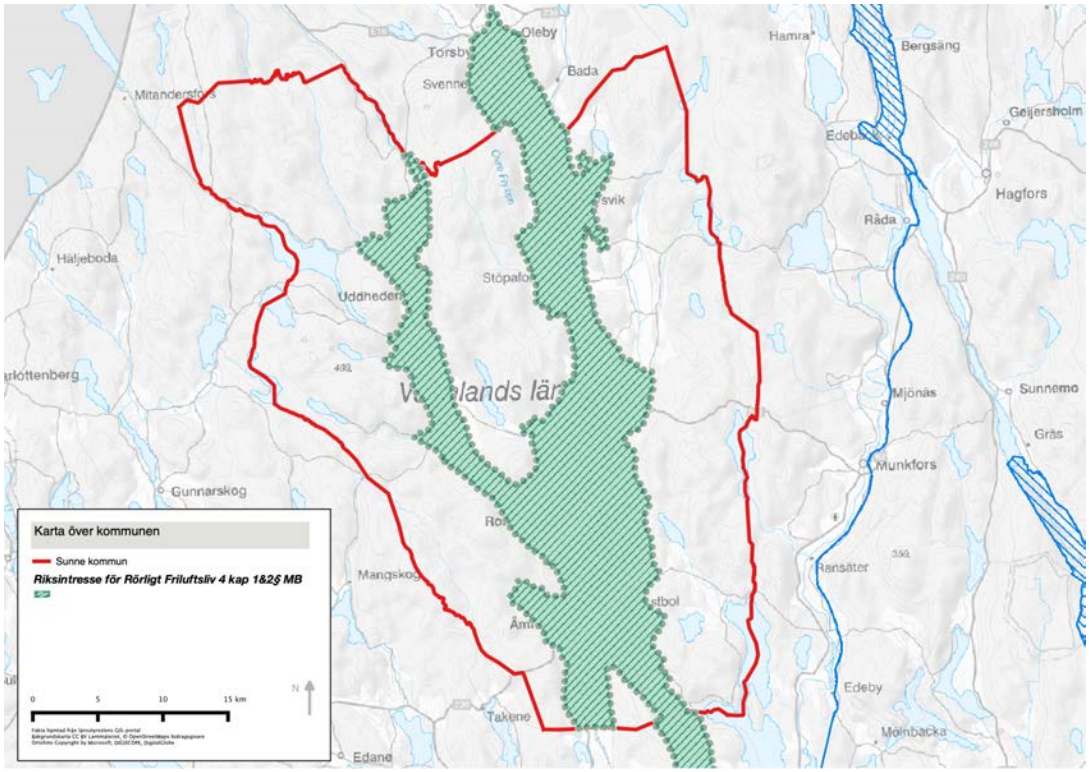
3.1.2 Riksintresse

I kommunen finns flera riksintressen utpekade. De riksintressen som tas upp utgör de som tillhör sakfrågorna som utgör betydande miljöpåverkan.



Figur 5 Karta över kommunen med riksintresse Naturvård markerat.

Riksintresse finns även utpekat i stora delar av kommunen, utmed Frykensjöarna samt Rottnen.

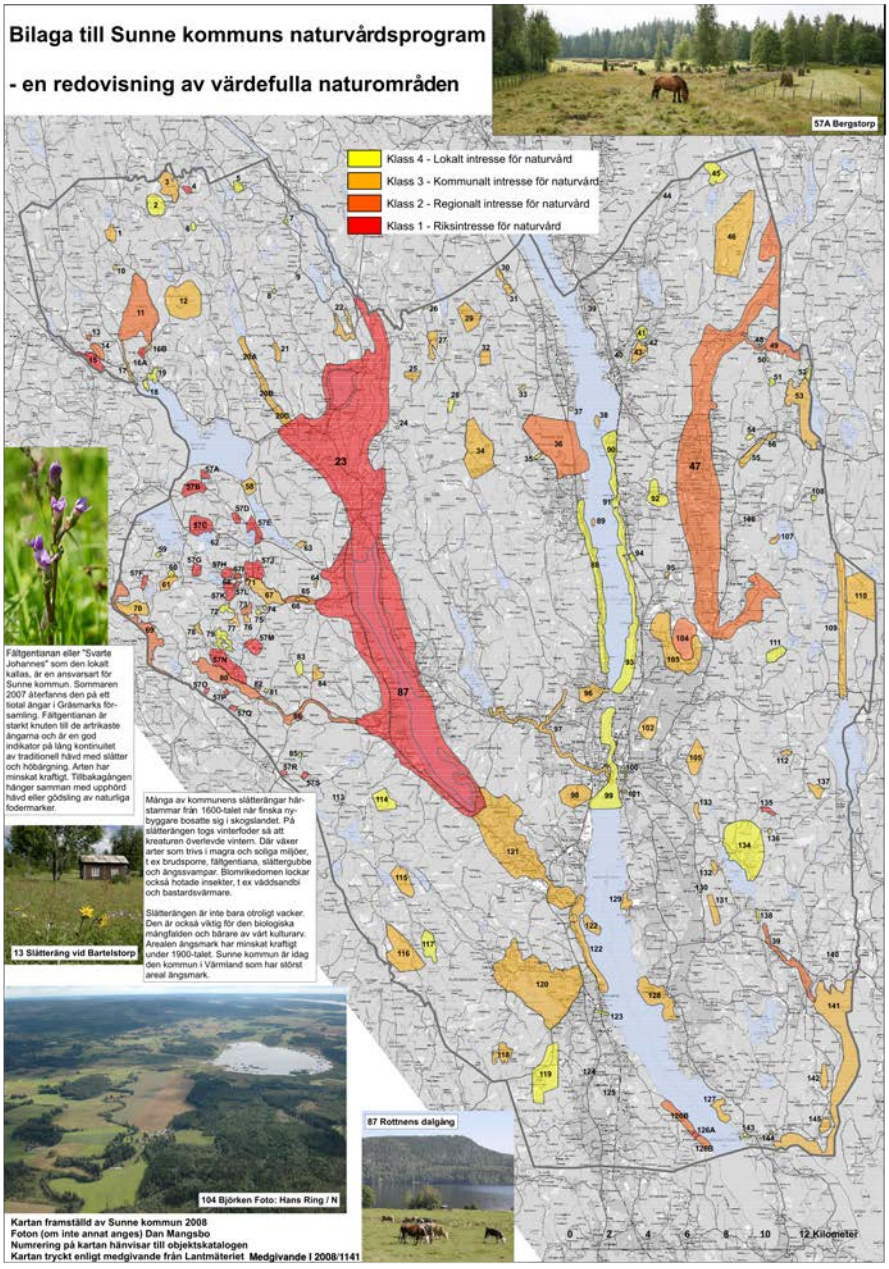


Figur 6 Karta över riksintresse enligt 4 kap. 1&2 § Miljöbalken.

I kommunen finns ytterligare riksintressen så som Kommunikationer (3 kap 8 § Miljöbalken), Kulturmiljövård (3 kap 6§ Miljöbalken) och Totalförsvaret (3 kap 9§ Miljöbalken).

3.1.3 Naturmiljö

Sunne kommun har under en lång period jobbat med naturfrågor. Bland annat har man sammanställt värdefull natur inom kommunen som ett kunskapsunderlag inför olika planfrågor. I naturvårdprogrammet 2008–2013 (Sunne kommun, 2008) har befintlig kunskap om och beskrivning av värdefull natur sammanställts, och åtgärder för att förbättra eller vidmakthålla befintliga naturvärden har föreslagits. Miljöstrategin för Sunne kommun beskrivs som en pågående process, och politiska styrdokument och åtgärder har tagits fram inom ramen för naturvårdsprogrammet. En ny miljöstrategi finns framtagen för Sunne kommun (Olsson, 2018) som gäller perioden 2018–2030, en förenklad och omarbetad version är tagen 2025 men med samma målbilder som tidigare strategi (Sunne kommun, 2025).



Figur 7 Karta från kommunens gamla naturvårdsprogram naturvårdprogrammet 2008–2013 (Sunne kommun, 2008) som visar hela kommunen med utpekade områden som redovisas inom naturvårdsprogrammet tillsammans med beskrivningar av vilka naturvärden som finns i området.

4 Utveckling

Fyra storskaliga inriktningar är diskuterade under framtagande av planen (Figur 2). Dessa diskuteras nedan samt gällande översiktsplan. Det kommunala inriktningsbeslutet och där med det föreslagna alternativet liknar främst alternativ C och B tillsammans. I detta kapitel redogörs för de fem olika alternativa utvecklingarna, där efter kommer ett eget kapitel 5, med bedömning av effekter och konsekvenser av dessa mot föreslagen utveckling (kapitel 2.3.5).

4.1 Utvecklingsstrategier

Fyra storskaliga inriktningar är diskuterade och kommunens målsättning liknar främst alternativ C men med förstärkta infrastrukturstråk likt alternativ B mellan tätorterna. Nedan diskuteras de fyra rena alternativen A-D.

4.1.1 A Hela kommunen ska med

I en strävan mot en inkluderande och hållbar tillväxt innebär konceptet ”hela kommunen ska med” att boendet och samhällsservicen sprids över hela kommunen, både på landsbygden och i tätorterna. Detta scenario innebär att tillväxten kan ske oavsett geografisk plats. Genom att arbeta aktivt med detta tillvägagångssätt kan kommunen skapa en mer sammanhållen och livskraftig samhällsstruktur i hela kommunen.

Kommunen har en central roll i denna utveckling. Det handlar inte bara om att öka antalet invånare, utan också om att skapa förutsättningar för en hållbar och attraktiv livsmiljö. Detta inkluderar samhällsservice på många nivåer och satsningar på kollektivtrafik, vilket är avgörande för att koppla samman olika delar av kommunen och möjliggöra för invånarna att pendla smidigt till Karlstad och andra större orter.

En viktig aspekt av utvecklingen är att infrastrukturen stärks. Detta kan innebära att fler hållplatser för både tåg och buss inrättas, vilket gör kollektivtrafiken mer tillgänglig och användbar för invånarna oavsett var de bor. Förbättrade transportmöjligheter underlättar inte bara pendling till arbete och studier, utan ger även invånarna större frihet att utnyttja kommunens resurser, såsom kulturella evenemang och serviceinrättningar.

Kommunen stärker också sin roll genom att aktivt ta fram styrmedel för var byggnation ska ske. Genom att ha en tydlig plan för markanvändning kan kommunen styra utvecklingen mot mer hållbara och funktionella lösningar. Detta innebär att kulturmiljöer skyddas och att den historiska och naturliga karaktären i området bevaras.

Inom detta scenario är det också viktigt att den kommunala servicen utvidgas till fler platser i kommunen. Detta inkluderar att bibehålla små skolor och serviceenheter, vilket är avgörande för att skapa livskraftiga samhällen. Genom att erbjuda en mångfald av tjänster på olika platser kan kommunen motverka avfolkning och se till att invånarna har nära tillgång till viktiga funktioner som utbildning och hälsovård.

Trots de många fördelarna med ett mer spritt boende i kommunen, medför det också vissa utmaningar. Många invånare kommer att vara mer beroende av bilen för att ta sig till arbete, vård och omsorg samt barnens fritidsaktiviteter. Detta innebär en ökning av resorna och kan leda till högre bilberoende, vilket i sin tur ställer krav på ett väl underhållet vägnät.

Det blir avgörande att kommunen planerar för detta genom att investera i vägunderhåll och säkerställa att landsbygdens vägnät är robust och i gott skick. Dessutom kan behovet av skolskjutsar öka, vilket också måste beaktas i budgeteringen och planeringen av kommunens resurser.

Sammanfattningsvis innebär visionen att hela Sunne kommun ska vara med i utvecklingen en betydande möjlighet att skapa en hållbar och inkluderande

samhällsstruktur. Genom att stärka infrastrukturen, utvidga den kommunala servicen och implementera aktiva styrmedel kan kommunen möta de utmaningar som ett spritt boende kan medföra. Det handlar om att skapa en livskraftig och dynamisk miljö där både landsbygd och tätorter kan blomstra.

Denna utveckling skapar utmaningar för kommunen, särskilt när det gäller planeringen av resurser för service och kommunikation då det kan bli brist på resurser.

4.1.2 B Stärk tätorterna

Scenariot bygger på att bebyggelse huvudsakligen sker i eller i närheten av befintliga tätorter. Denna strategi syftar till att skapa en mer sammanhållen och funktionell boendemiljö där invånarna har nära tillgång till nödvändig service och till fritidsaktiviteter. Hållbarhet är en central aspekt av denna planering, där målet är att minimera resor och öka livskvaliteten för alla invånare.

Genom att fokusera på bebyggelse i tätorter säkerställs att invånarna har kort avstånd till viktiga tjänster som hemtjänst/vård, utbildning, och handel. Detta gör det enklare för människor att delta i det sociala livet och utnyttja de fritidsaktiviteter som erbjuds i kommunen. Att bo nära service och aktiviteter främjar även en mer aktiv livsstil, vilket är en viktig del av den hållbara utvecklingen.

Kommunen satsar på att förbättra infrastrukturen för att göra pendlingen till Karlstad och mellan tätorterna så smidig som möjligt. Genom att prioritera hållbara transportalternativ, såsom kollektivtrafik och cykelvägar, strävar kommunen efter att minska koldioxidutsläpp och trafikproblem. En väl fungerande infrastruktur är avgörande för att underlätta för invånarna att enkelt ta sig till arbete och andra aktiviteter.

I linje med denna strategi kommer den kommunala servicen att koncentreras till tätorterna. Detta innebär att kommunikationerna och servicen i landsbygdsområdena kanske inte prioriteras lika mycket som i/mellan tätorterna. Detta kan leda till en situation där det blir enklare och snabbare att pendla till arbete inom länet från tätorterna, vilket kan öka avståndet mellan landsbygd och tätort.

Som en konsekvens av denna utveckling kan fler invånare tvingas att åka till tätorterna för att få tillgång till service och kommunikation. Detta ökar behovet av transporter och kan resultera i att fler måste använda bil för att nå nödvändiga tjänster. Samtidigt kan behovet av skolskjutsar inom kommunen komma att öka, vilket ställer krav på att kommunen planerar för en effektiv och säker transportlösning för barn och ungdomar.

Sammanfattningsvis innebär den aktuella bebyggelsestrategin i Sunne kommun en stark betoning på att utveckla tätorterna som centra för service och aktiviteter. Genom att satsa på hållbar infrastruktur och nära tillgång till tjänster skapas en attraktiv boendemiljö för invånarna. Det är viktigt att kommunen fortsätter att arbeta aktivt med dessa frågor för att säkerställa att alla invånare, oavsett var de bor, kan njuta av en hög livskvalitet och att hållbarheten står i centrum för all utveckling.

4.1.3 C Utveckling där drivkraft finns

I detta scenario har kommunen en mer passiv roll i utvecklingsprocessen. Fokus ligger på efterfrågan och flexibilitet snarare än aktiv kommunal styrning. Kommunens reaktiva inställning innebär att privata aktörer tar initiativet och driver utvecklingen framåt, vilket kan leda till en mer splittrad och oorganiserad bebyggelsestruktur.

I avsaknad av en tydlig kommunal strategi för var bebyggelse ska ske, är det de privata aktörerna som formar utvecklingen. Detta kan innebära att byggnation och etablering av nya verksamheter sker utan en övergripande plan för hur det påverkar

kommunen som helhet. Resultatet blir att bebyggelsen kan spridas ut över stora områden, vilket skapar en utglesningseffekt där invånarna bor längre ifrån viktiga tjänster och infrastruktur.

Denna oreglerade utveckling skapar betydande utmaningar för kommunen, särskilt när det gäller planeringen av servicefunktioner som skolor, äldreboenden och kommunikationer. Utan en tydlig riktning för var bebyggelsen ska prioriteras kan kommunen ha svårt att säkerställa att dessa tjänster är tillgängliga för alla invånare likvärdigt. I värsta fall kan detta leda till en brist på service i områden som har tillväxt utan kommunal styrning.

Vatten och avlopp (VA) kommer att ligga på den enskilde fastighetsägaren snarare än på kommunen. Detta kan skapa en situation där det inte finns några gemensamma lösningar för vatten- och avloppssystem, vilket i sin tur kan leda till ineffektivitet och ökade kostnader och riskerar att påverka vatten.

Med en spridd bebyggelse ökar också antalet privata vägar, vilket kan leda till ökade kostnader för vägunderhåll. Kommunen kan bli tvungen att lägga mer resurser på att hålla dessa vägar i gott skick. Detta kan skapa en situation där kommunens resurser är spridda och svåra att hantera effektivt.

En spridd bebyggelse innebär också längre avstånd för barn att ta sig till skolan och för invånare att nå den lokala servicen. Medan vissa servicefunktioner kan förbli kvar i centralorten, riskerar andra att försvinna helt då underlaget glesas ut över större områden.

Sammanfattningsvis resulterar det efterfrågedrivna scenariot i att kommunen får en relativt passiv och reaktiv roll i utvecklingen. Utan en aktiv styrning riskerar bebyggelsestrukturen att bli oorganiserad och leda till utglesning, vilket skapar svårigheter för planering av kommunala tjänster och infrastruktur. Det är avgörande att kommunen finner sätt att samarbeta med privata aktörer och skapar en balans mellan att stödja efterfrågan och säkerställa att samhällsstrukturen förblir hållbar och funktionell för alla invånare.

4.1.4 D Norra Karlstad

I detta scenario riktas uppmärksamheten mot Karlstad som den centrala noden i egenskap av residensstad. För Sunne kommun innebär detta en strategisk satsning på att förbättra infrastrukturen, med särskilt fokus på att stärka tågförbindelserna till och från Karlstad. Denna utveckling leder till en förskjutning av bebyggelse söderut inom kommunen, där orterna närmare Karlstad får ökad betydelse.

Genom att investera i bättre tågförbindelser och färre tågstopp längs linjen kan pendlingen mellan Sunne och Karlstad bli mer effektiv. Detta kan innebära att resor till och från Karlstad blir snabbare och mer tillförlitliga, vilket i sin tur underlättar för invånare i Sunne och angränsande områden att arbeta och studera i Karlstad eller andra södra delar av länet.

Med de förbättrade transportmöjligheterna kommer en naturlig tendens att bebyggelsen koncentreras till de orter som ligger närmare infrastrukturen, särskilt söder om Sunne. Detta kan leda till att invånare flyttar från mer avlägsna landsbygdsområden till dessa centralorter för att dra nytta av den förbättrade tillgången till arbetsmarknader och tjänster.

Samtidigt som orterna söderut utvecklas, kan landsbygden drabbas av befolkningsminskning och därmed minskat underlag för kommunal service. Färre invånare innebär att det blir svårare att upprätthålla skolor och andra tjänster på landsbygden. Kommunen kan behöva omprioritera sina resurser för att fokusera på centralorterna, där den största efterfrågan på service finns. Detta kan leda till en känsla av övergivenhet i de avlägsna

områdena och en ökad känsla av ojämlikhet mellan stad och landsbygd.

För att underlätta pendlingen kommer kommunen att uppmuntra boende nära infrastrukturens knutpunkter. Det kan innebära att det blir mer attraktivt att bosätta sig på landsbygden, så länge det finns bra kommunikationer in till centralorterna.

Som en följd av befolkningens koncentration till centralorterna kommer den kommunala servicen att fokuseras dit. Detta innebär att skolor, vårdcentraler och omsorgstjänster kommer att lokaliseras i områden där det finns flest invånare, vilket i sin tur ökar trycket på landsbygden att hantera resor till dessa tjänster. För barn och äldre kan detta innebära längre avstånd till skola och vård, vilket kan påverka livskvaliteten negativt.

Detta scenario för Sunne kommun visar på den komplexa dynamik som uppstår när Karlstad blir den dominerande faktorn i regionens utveckling. Med förbättrade tågförbindelser och en förskjutning av bebyggelsen söderut kommer kommunens fokus att skifta, vilket innebär både möjligheter och utmaningar. För att säkerställa en balanserad och hållbar utveckling måste kommunen noggrant överväga hur den ska hantera den koncentrerade bebyggelsen, den kommunala servicen och behovet av att stödja livskvaliteten för invånarna, oavsett var de väljer att bo.

4.2 Gällande översiktsplan 2011 - nollalternativ

Vid framtagande av översiktsplanen uppsattes ett antal mål bland annat att:

- Sunne ska vara en långsiktigt hållbar kommun
- kommunen ska vara den mest attraktiva bostadsorten i Värmland
- kommunen ska ha ett livaktigt och mångsidigt näringsliv i tillväxt
- kommunen ska ha 15 000 invånare

Kommunstrategin som översiktsplanen byggde på var en vision om en kommun där ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Företagsamheten ska utvecklas och fler ska vilja bo i Sunne. Småskaligheten ska tillvaratas i ett levande centrum och en levande landsbygd. Det ska vara enkelt att ta sig till, från och inom Sunne kommun genom förbättrade kommunikationer. Strategin sammanfattas i åtta punkter:

1. Attraktiv livsmiljö
2. Uthållig kommun
3. Kompetens och kulturutveckling
4. Utveckla företagsamheten
5. God rörlighet
6. Tillvarata småskaligheten
7. Utveckla demokratin
8. God ekonomi

Visionen gällde också som riktlinje för kommunen på längre sikt. Den utgör ett mål för all kommunal verksamhet och därmed även för översiktsplanen.

I en tillhörande klimatplan redovisades de 4 lokala miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning och God bebyggd miljö. Klimatplanen innehöll även en handlingsplan med åtgärder för att nå klimatmålen.

När det gäller boende så pekades bebyggelse ut i befintliga tätorter och kyrkbyar. Planen visade på möjligheten att bygga nästan 1100 nya bostäder i tätorter och kyrkbyar, varav nära 300 utanför centralorten, huvudsakligen i enbostadshus.

Därtill kommer ett antal bostäder i glesbebyggelsen. För industri- och arbetsområden anvisar planen lämpliga nya områden både i centralorten och i övriga delar av kommunen. Den största aktuella industriutbyggnaden väntas ske i anslutning till Rottneros bruk.

I översiktsplanen finns tre vindbruksområden utpekade och ett antal LIS-områden.

5 Miljöeffekter och konsekvenser

Att identifiera, beskriva samt bedöma effekter av en verksamhet eller en plan är centralt i en miljöbedömning.

Begreppet miljöeffekter finns beskrivet i 6 kap. 2 § Miljöbalken.

Miljöeffekt: Den förändring som uppkommer av en föreslagen aktivitet.
Konsekvens: Betydelsen av förändringen utifrån effekten som har uppkommit.

5.1 Effekter och konsekvenser för jordbruksmark

Miljöaspekt	Frågor som lyfts
Jordbruksmark	➢ Fragmentering ➢ Omvandling av jordbruksmark

Miljöeffekter kan uppstå på jordbruksmark vid etableringar av bostäder, verksamheter eller infrastruktur.

I flera skrifter från Jordbruksverket lyfts frågor kring jordbruksmark samt planering och byggnation på åkermark. Klimatförändringarna ökar värdet på svensk jordbruksmark samtidigt, som jordbruksmarken är en av flera bidragsgivare till ekosystemtjänster till staden. Stadsnära lantbruk bidrar också till kulturhistoriska värden för staden. Detta är bara några av de frågor som omfattas av miljöaspekten "Jordbruksmark". Gemensamt gäller att jordbruksmark är en resurs som vi förvaltar, och som oftast har skapats genom långt och ihärdigt arbete.

Många av de frågor som kommer upp vid exploatering av jordbruksmark är kopplade till produktionen av mat. För att kunna göra smarta val måste vi förstå sambandet mellan marken som odlas och hur det ser ut idag. Olika jordarter beter sig olika, och förutsättningarna varierar mellan olika områden. Marken innehåller olika mängder av näring och magasinerar vatten i varierande grad. Förutsättningarna är också olika för olika brukare: En lantbruksföretagare ser marken som en viktig tillgång i sin affärsplan, medan hans granne ser åkrar och ängar som en vacker omgivning. Långsiktigt ägande formar landskapet, och därmed också hur vi utvecklar vårt landskap och vår stadsnära miljö. Fortfarande under 1800-talet byggde jordbruket i Sverige på självhushållning. Den ”agrara revolutionen” innebar dock stora förändringar i jordbruket och markägandet. Nya odlingstekniker, mekanisering och specialisering kom att prägla bygden. Ladugårdar, vindmöllor, gärdesgårdar och djurhägn blev en vanlig syn. Dessa kulturminnesmärken präglar fortfarande vårt landskap. Detsamma gäller de alléer som anlades när gårdar flyttade ut från byarna under 1800-talets första hälft. Samspelet mellan forntid och nutid i vår bebyggelsehistoria är ett svenskt särdrag.

Betesmarker, slåtterängar, stenmurar och öppna diken är exempel på skyddsvärda natur- och kulturvärden. I jordbruksmarken finns också småbiotoper såsom alléer, åkerholmar, källor med omgivande våtmark och stenmurar som omfattas av generellt biotopskydd (7 kap. 11 § Miljöbalken) på grund av detta. Här finns mängder av arter som riskerar att dö ut om markerna inte brukas och bevaras. Allt detta ligger till grund för formuleringen i Miljöbalkens 3 kap. 4 §: ”Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i

anspråk". Det kan också vara uppsplittring genom att bitar av en åkermark bebyggs. På så sätt splittras brukningsbara enheter upp och riskerar att inte brukas rationellt.

5.1.1 Effekter och konsekvenser av nollalternativet

I den gällande översiktsplanen planerades det främst för boende i tätorter och kyrkbyar. För att kunna bebygga områden närmast tätorterna eller kyrkbyarna kommer man att behöva bygga på jordbruksmark, då dessa platser främst omges av jordbruksmark.

5.1.2 Effekter och konsekvenser av alternativ A

"Hållbarhet och skydd av jordbruksmark" - Kommunens aktiva roll innebär att det finns potential att skapa riktlinjer och planer som skyddar värdefull jordbruksmark och begränsar oreglerad exploatering. Genom att planera noggrant kan kommunen minimera negativ påverkan på jordbruket.

Om det skulle vara ett högt bebyggelsetryck skulle det kunna innebära spridd bebyggelse på jordbruksmark som i sig leder till fragmentering av jordbruksmark och därmed minskad lönsamhet för brukarna. Det skulle då påverka den lokala livsmedelsproduktionen negativt.

5.1.3 Effekter och konsekvenser av alternativ B

Genom att koncentrera bebyggelse nära eller i befintliga tätorter kan detta scenario bidra till att bevara jordbruksmark utanför dessa områden. Målet är att skapa en mer hållbar och funktionell boendemiljö.

Att hålla bebyggelsen koncentrerad kan minska behovet av att exploatera jordbruksmark för nya bostadsområden, vilket skyddar landskapet och möjliggör en mer hållbar utveckling av landsbygden – bibehålla rationella enheter för brukande.

Kommunen kan aktivt arbeta för att skapa en balans mellan bebyggelseutveckling och bevarande av jordbruksmark, vilket gynnar både invånarna och jordbrukarna.

5.1.4 Effekter och konsekvenser av alternativ C

I detta scenario riskerar oreglerad utveckling och bebyggelse skapar betydande utmaningar för kommunen. Utan en tydliga riktlinje för var bebyggelse är acceptabel kan det finnas risk för att jordbruksmark påverkas negativt. Ett högt tryck på jordbruksmark som i sig leder till fragmentering av jordbruksmark och därmed minskad lönsamhet för brukarna. Det skulle då påverka den lokala livsmedelsproduktionen negativt.

Med en spridd bebyggelse ökar också antalet privata vägar, vilket kan leda att mark tas i anspråk och inte samordnas så att markanvändningen ökas.

5.1.5 Effekter och konsekvenser av alternativ D

Med ett fokus på Karlstad och förbättrade tågförbindelser kan detta scenario leda till en koncentration av bebyggelse söderut i kommunen, vilket potentiellt kan innebära en ökad exploatering av jordbruksmark i dessa områden.

Om fler invånare flyttar till områden närmare Karlstad kan det leda till att jordbruksmark används för bostadsutveckling eller verksamheter snarare än att skyddas som värdefull produktiv mark.

För att motverka oönskad exploatering av jordbruksmark är det viktigt att kommunen planerar strategiskt och skyddar dessa områden, samtidigt som man möjliggör boendealternativ för invånarna.

5.1.6 Effekter och konsekvenser av föreslaget alternativ

I detta scenario är kommunen passiv och låter privata aktörer driva utvecklingen, vilket kan leda till oreglerad exploatering av jordbruksmark. Utan

tydliga riktlinjer riskerar bebyggelsen att spridas över stora områden, inklusive värdefull jordbruksmark.

Detta kan innebära spridd bebyggelse på jordbruksmark som i sig leder till fragmentering av jordbruksmark och där med minskad lönsamhet för brukarna. Det skulle då påverka den lokala livsmedelsproduktionen negativt. Samtidigt finns det positiva sidor med att sprida bebyggelse. Det kan uppstå förutsättningar för drift även av mindre jordbruksfastigheter. Det skulle också kunna gynna ett lokalt ägande av skog och jordbruksmark och där med skötsel, då brukarna bor nära marken.

5.1.7 Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser

Indirekta och kumulativa effekter går inte riktig att särskilja från varandra. Dels kan man försvåra för jordbrukare att leva av vad markerna ger genom att minska arean jordbruksmark, dels försämras förutsättningarna för ett rationellt jordbruk om arealen fragmenteras. Samtidigt kan ett öppnande för boende/verksamheter i attraktiva lägen säkerställa att landsbygden fortsätter att vara levande, och där med finns förutsättningar för drift även av mindre jordbruksfastigheter. Det skulle också kunna gynna ett lokalt ägande av skog och jordbruksmark och där med skötsel, då brukarna bor nära marken. Ett mål för kommunen är att öka bebyggelsen på landsbygden, dels är detta ett sätt att öka resiliens och beredskapen, dels öka attraktiviteten av kommunen. I och med att detta är mycket viktigt för kommunen och då utgör utbyggnad på landsbygden ett väsentligt samhällsintresse.

5.1.8 Osäkerhet

En stor osäkerhet är huruvida det finns ett stort intresse att bygga nytt i kommunen och bosätta sig på landsbygden. Alla antaganden bygger på befolkningsanalysen 3.1.1 .

5.1.9 Skyddsåtgärder

- Jordbruksmark bör inte bebyggas genom att man anlägger boende centralt inom ett jordbruksblock.
- Skogsbryn eller andra kantzoner är att föredra för bebyggelse.
- Nya industriområden bör inte byggas utanför de utpekade och föreslagna ytor.

5.2 Effekter och konsekvenser för friluftslivet

Miljöaspekt	Frågor som lyfts
Natur och friluftsliv	➢ Grön infrastruktur ➢ Blå infrastruktur

5.2.1 Effekter och konsekvenser av nollalternativet

I den gällande planen trycks på LIS-områden, som utgör ett av de särskilda skäl som möjliggör byggande inom strandskyddet. Några andra stora områden som skulle påverka friluftslivet finns inte utpekade för exploatering eller förändring.

5.2.2 Effekter och konsekvenser av alternativ A

I detta alternativ utvecklas boende både i tätorterna och på landsbygden. Kommunen är med och styr, och på så sätt kan tätortsnära rekreationsmark bevaras, och tillgängligheten i stora områden kan säkerställas även vid nybyggnation på landsbygden. På detta sätt kan både grön- och blå infrastruktur säkerställas.

5.2.3 Effekter och konsekvenser av alternativ B

I detta alternativ koncentreras boendet och annan bebyggelse till tätorterna. Kommunen är med och styr säkerställer tätortsnära rekreationsmark. På detta sätt kan både grön- och blå infrastruktur påverkas minimalt. Då påverkan bedöms som minimal bedöms inte de kontinuerliga funktionerna påverkas.

5.2.4 Effekter och konsekvenser av alternativ C

Anläggande av bostäder och verksamheter skulle kunna leda till Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser genom att bebyggelse splittrar upp områden vilket leder till minskad tillgänglighet. Teoretiskt skulle det kunna splittra upp, främst den gröna infrastrukturen, men bostadstrycket är inte så stort att detta bedöms vara något problem och skapa stora konsekvenser för friluftslivet.

5.2.5 Effekter och konsekvenser av alternativ D

I detta alternativ koncentreras boende till tätorterna i söder. Kommunen måste således säkerställa att det finns tätortsnära rekreationsmark så att man inte måste resa för att kunna komma ut i naturen utan har friluftsliv i form av både båtplatser och friluftsområden nära och tillgängligt. Detta bedöms säkerställa den gröna- och den blå infrastrukturen.

5.2.6 Effekter och konsekvenser av föreslaget alternativ

Främst skulle den föreslagna bostadsutvecklingen och anläggande av andra verksamheter kunna leda till Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser genom att bebyggelse splittrar upp områden vilket leder till minskad tillgänglighet. Sannolikheten för detta bedöms dock som liten då man tittar på bygglovsanmälningarna mellan 2014 och 2023 (Figur 4). Större bebyggelseprojekt kan dock förändra närområden och ska då bedömas i tillhörande detaljplan. Både grön- och blå infrastruktur kan påverkas. Osäkerheten är dock stor.

5.2.7 Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser

Teoretiskt sett skulle en stor utbyggnad kunna begränsa och splittra upp stora områden, främst den gröna infrastrukturen, men bostadstrycket är inte så stort att detta bedöms vara något som är betydande för landsbygden. När vi kommer till tätorterna skulle det kunna ha effekt och där med konsekvens, men det bedöms inte förekomma i Sunne kommun.

5.2.8 Osäkerhet

Någon stor osäkerhet bedöms inte finnas, då man

jämför med historiska data och kommunens utveckling. När det gäller trycket på boende eller bebyggelse som skulle kunna påverka friluftslivet bedöms detta ske främst utmed stränder och strandlinjer. Inom kommunen som helhet bedöms inte påverkan bli stor oavsett sättet att hantera bebyggelsen. Lokalt bedöms det dock kunna bli stor påverkan om inte kommunen upprättar riktlinjer för tillgänglighet.

5.2.9 Skyddsåtgärder

Större bebyggelseprojekt ska föregås av detaljplan, enligt plan- och bygglagen.

I kommunen finns ett antal strandnära områden utpekade, så kallade LIS-områden. I LIS-områdena bedöms det som om byggnation kan ske än närmare stränderna då utpekandet utgör ett så kallat särskilt skäl och påverkan inte bedöms bli så betydande i dessa områden. LIS-områdena är också en del i friluftslivet då flera av dessa har som syfte att utveckla turistverksamhet utmed stränder.

5.3 Effekter och konsekvenser för sociala aspekter

Miljöaspekt	Frågor som lyfts
Demokrati och kommunal service	➢ Demokrati – alla har lika rätt till tillgänglighet ➢ Rörligt friluftsliv ➢ Kommunal service ➢ Transport

Hållbar utveckling omfattar förutom miljö också aspekter som trygghet, demokrati, folkhälsa, jämlikhet m.m. Genom att skapa en god boendemiljö, tillgång till natur- och kulturområden samt god kommunal service kan kommunens planarbete skapa social hållbarhet.

Kommunen har tidigare jobbat med flera frågor som omfattar sociala värden, tex. bostadsförsörjning, kulturmiljö, integration mm. och i fallet med Sunne tätort berörs några speciella värden av den föreslagna respektive alternativa utvecklingen. Tätortsnära skogar är mycket populära besöksområden, vård och omsorg finns i tätorten/orterna liksom bibliotek och kommunala transporter.

En fråga som kommer upp är också hur den befintliga servicen påverkas om man sprider ut den över större områden samt hur kan tätortsbor påverkas, inte bara landsbygdsbor.

5.3.1 Effekter och konsekvenser av nollalternativet

Ingen förändring. I den gällande översiktsplanen planerades det främst för boende i tätorter och kyrkbyar. För att kunna bebygga områden närmast tätorterna eller kyrkbyarna kommer det att bli samordnade effekter med redan befintlig social infrastruktur. Detta innebär att någon förändring inte kommer att ske.

5.3.2 Effekter och konsekvenser av alternativ A

En mer sammanhållen samhällsstruktur skapas genom att boende och samhällsservice sprids över både landsbygd och tätorter. Genom att stärka kollektivtrafiken och infrastrukturen kan kommunen främja jämlik tillgång till tjänster som utbildning och

vård. Följden blir ökad livskvalitet på hela kommunens yta, men med utmaningar som bilberoende och ökat behov av vägunderhåll. Landsbygdens invånare gynnas av bättre service, men bilberoendet kan öka.

5.3.3 Effekter och konsekvenser av alternativ B

Tätorterna blir servicecentra, vilket gör att invånarna där får nära tillgång till tjänster, fritidsaktiviteter och kollektivtrafik. Det främjar en mer aktiv och hållbar livsstil, och minskar avstånden till nödvändig service i tätorterna. Tätortsinvånare får bättre livskvalitet, men landsbygdsbor kan känna sig eftersatta. Det kan leda till en ökad klyfta mellan stad och landsbygd, där bilberoendet på landsbygden kvarstår eller ökar.

5.3.4 Effekter och konsekvenser av alternativ C

Privat sektor driver bebyggelsen vilket kan leda till en mer individuell utveckling. Spridning av bebyggelsen kan göra att invånarna bor längre från service, vilket försämrar tillgången till utbildning, vård och kollektivtrafik och leder till ökad ojämlikhet i tillgången till samhällsservice.

Det finns också positiva effekter och konsekvenser. Genom god bebyggd miljö där människor trivs skapas trygga platser och gemenskap. Detta kan bidra till att fler känner en god livskvalité men samtidigt så krävs ofta mer resurser för att kunna transportera sig.

5.3.5 Effekter och konsekvenser av alternativ D

Fokus på att förbättra pendlingsmöjligheterna till Karlstad leder till en koncentration av befolkning och service till orter närmare staden. Landsbygden kan tappa befolkning och servicefunktioner. Invånare i orter nära Karlstad får bättre pendlingsmöjligheter och ökad service, medan landsbygdsområden riskerar att förlora befolkning och känna sig åsidosatta. Detta kan skapa en känsla av ojämlikhet och minskad livskvalitet på landsbygden.

5.3.6 Effekter och konsekvens av föreslaget alternativ

Privat sektor driver bebyggelsen vilket kan leda till en oorganiserad utveckling. Spridning av bebyggelsen kan göra att invånarna bor längre från service, vilket försämrar tillgången till utbildning, vård och kollektivtrafik och leder till ökad ojämlikhet i tillgången till samhällsservice.

Det finns dock också positiva effekter och konsekvenser. Flexibilitet, markägares och invånares valfrihet utgör också en möjlighet att fånga lokala initiativ. Detta är positivt då det finns möjlighet att utveckling kan ske där efterfrågan finns. Genom god bebyggd miljö där människor trivs skapas trygga platser och gemenskap. Detta kan bidra till att fler känner en god livskvalité men samtidigt så krävs ofta mer resurser för att kunna transportera sig och få tillgång till gemensam service i tätorterna och där med kan segregering skapas mellan de med resurser och de utan så stora resurser.

De resurssvaga kommer inte att gynnas lika mycket då mer resurser måste läggas på perifert boende personer, oavsett ekonomisk och social status. De resurssvaga som grupp i tätorterna kommer då inte ha tillgång till lika mycket resurser från samhället.

Fokus på att förbättra pendlingsmöjligheterna till Karlstad leder till en koncentration av befolkning, främst resurssvaga som behöver allmänna färdmedel, och service till orter närmare tätorterna. Landsbygden kan tappa befolkning och servicefunktioner. Invånare i orter nära Karlstad får bättre pendlingsmöjligheter och ökad service. Kommunen riskerar att inte klara sin bostadspolitiska målsättning om man inte aktivt jobbar med frågan.

Det är avgörande att kommunen finner sätt att samarbeta med privata aktörer och skapar en balans mellan att stödja efterfrågan och säkerställa att samhällsstrukturen förblir hållbar och funktionell för alla invånare.

5.3.7 Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser

De kumulativa effekterna av de olika utvecklingsalternativen handlar framför allt om samspelet mellan lokalisering av bostäder, befolkningsfördelning, kommunal service, kollektivtrafik och behovet av transporter. Enskilda bostadsetableringar kan ha begränsad påverkan, men flera etableringar över tid kan tillsammans förändra kommunens struktur och fördelningen av resurser.

De viktigaste frågorna att beakta i den fortsatta planeringen bedöms vara:

- hur befolkningsunderlaget för befintlig service påverkas,
- hur kommunens kostnader för infrastruktur och service förändras,
- hur tillgången till kollektivtrafik och andra transportmöjligheter utvecklas,
- hur skillnaderna mellan tätort och landsbygd påverkas,
- hur utvecklingen påverkar grupper som inte har tillgång till bil,
- hur barn, äldre och personer med begränsade ekonomiska resurser påverkas,
- samt hur bostadsutvecklingen kan bidra till kommunens bostadsförsörjning utan att förstärka social och geografisk ojämlikhet

Sammantaget är det inte enbart mängden ny bebyggelse som har betydelse för den sociala hållbarheten, utan framför allt var bebyggelsen tillkommer och hur den samverkar med den befintliga samhällsstrukturen. En långsiktigt hållbar utveckling behöver därför väga möjligheten till nya bostäder och attraktiva boendemiljöer mot kommunens förmåga att samtidigt upprätthålla service, kollektivtrafik och goda livsmiljöer i hela kommunen.

5.3.8 Osäkerhet

En stor osäkerhet är hur många nybyggda områden som tillkommer i kommunen. En social gemenskap och satsningar inom kommunen kräver underlag i form av boende och pengar och därmed skatteunderlag. Blir det inte en tillväxt i befolkningen ökar medelåldern, och därmed krävs större resurser från det allmänna för service.

5.3.9 Skyddsåtgärder

Ett aktivt arbete med dynamisk kollektivtrafik för att skapa hållbara transporter och jämlikhet i hela kommunen.

Aktivt informationsarbete utifrån den kommunala serviceplanen, där serviceorter blir som hubbar på landsbygden för de flesta nödvändiga servicebehoven.

5.4 Effekter och konsekvenser för MKN vatten

Miljöaspekt	Frågor som lyfts
Miljökvalitetsnormer - Vatten	➢ Ekologisk och kemisk status

När det gäller vattenkvaliteten lyfts en parameter för alla delavrinningsområdena. Det gäller "Kemisk status", då vattnet överskrider uppsatta mål för kvicksilver och PBDE. De kemiska parametrarna som överskrids här, överskrids i alla ytvatten i Sverige. De höga halterna av kvicksilver beror bland annat på berggrunden samt långväga global deposition över tid. Ämnena har ackumulerats i marken, varvid det kontinuerligt sker läckage till ytvattnet. Den nationella bedömningen är sådan att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar för att lösa detta. Den förvaltningscykeln som vi bedömt ifrån nu gällande förlängning av förvaltningscykel 3.

Tabell 3 Sammanställning av statusklassningen för ytvattenförekomster inom Sunne kommun (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten, 2024).

Statusklassning från VISS		
För varje vattenförekomst finns en statusklassning, det vill säga en bedömning av hur vattnet mår samt vilka problem som finns som måste åtgärdas. *Detta är en sammanställning från VISS* (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten, 2024) *av ytvattenförekomsterna i Sunne kommun och deras status. Statusen anges i procent av alla registrerade förekomster inom kommunen.*		
Ekologisk status	**Kemisk status**	**Tillkomst/härkomst**
God status 19% Måttlig 66% Otillfredsställande 3% Dålig status 3% Ej klassad - % Data saknas 9%	Uppnår ej god 100% *-bromerade difenyler och kvicksilver medför att inga vatten uppnår god status.*	Naturlig 100%

Övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen	
Ej klassad	0,0%
Ja	4,7%
Nej	0,0%
Data saknas	95,3%

Största andelen av kommunens ytvatten är inte bedömd, dock är cirka 5 % bedömt som vatten med hög belastning

av näringsämnen, något som leder till övergödning av de berörda ytvattenförekomsterna.

När det gäller diffusa källor utgör enskilda vatten betydande påverkan på ca fem procent av vattenförekomsterna. För den största andelen, ca 93 procent, saknas dock data. Detta är frågor som även hanteras i vattentjänstplanen (Sunne Kommun, 2024).

Diffusa källor - Enskilda avlopp	
Ej klassad	1,6%
Ej betydande påverkan	1,6%
Betydande påverkan	4,7%
Data saknas	92,2%

Grundvatten

När det gäller grundvattenförekomster finns det tio utpekade grundvattenförekomster i kommunen. I alla dessa klassas den kemiska och kvantitativa statusen till god. När det gäller föroreningar saknas det data förutom i ett fall, där det bedöms som betydande påverkan förkommer från punktkälla /ett förorenat område.

Tabell 4 Sammanställning av statusklassningen för grundvattenförekomster inom Sunne kommun (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten, 2026).

Statusklassning från VISS		
För varje vattenförekomst finns en statusklassning, det vill säga en bedömning av hur vattnet mår samt vilka problem som finns som måste åtgärdas. *Detta är en sammanställning från VISS* (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten, 2026) *av grundvattenförekomsterna i Sunne kommun och deras status. Statusen anges i procent av alla registrerade förekomster inom kommunen.*		
Kemisk status	**Kvalitativ status**	**Miljöproblem grundvatten**
God status 100% Antal 10 st.	God status 100%	Finns i 10% Data saknas i 90% Påverkans står under diffusa källor från transport och infrastruktur

5.4.1 Effekter och konsekvenser av nollalternativet

Ingen förändring

5.4.2 Effekter och konsekvenser av alternativ A, B, C och D

Genom att styra vilka områden som ska exploateras kan samordning av dagvatten och avrinning ske, vilket minimerar risken för negativ påverkan på recipienterna. Visserligen innebär fler människor och omgörning av stora ytor större deposition av ämnen, men det bedöms vara något som går att hantera lokalt vid detaljplanering. Vid stora exploateringar måste detta hanteras i detaljplaner i ett senare skede. Annars kan stor påverkan ske, även om recipienten är så stor att den inte påverkas negativt. Detta gäller alla kemiska parametrar.

När vi kommer till diffusa källor så som enskilda avlopp bedöms två procent som ej betydande påverkan medan fem procent som betydande påverkan på ytvattenförekomster. Det saknas dock data för resterande vatten. Påverkan skulle kunna öka från enskilda avlopp om inte detta lyfts och säkerställs enligt befintlig lagstiftning.

Den ekologiska statusen för strandnära områden kommer inte att påverkas. Med avseende på miljökvalitetsnormerna för vatten förväntas inte några stora konsekvenser. Vid stora exploateringar utmed stränderna skulle svämplan kunna påverkas, dock är det inte så stora områden utpekade och en stor tillväxt av befolkningsunderlaget respektive nybyggnation inom strandområden bedöms inte ske. Där med bedöms inte heller svämplanens påverkan vara stor.

Spridd bebyggelse kan medföra lokala utsläpp, detta hanteras i den kommunala vattentjänstlagen.

5.4.3 Effekter och konsekvens av föreslaget alternativ

Genom att inte styra var byggnation sker ställs högre krav på uppföljning så att inte bebyggelse påverkar de lokala miljökvalitetsnormerna.

Spridd bebyggelse kan påverkan lokala utsläpp. Kontroll av anläggningar och säkerställande av anläggningars kapacitet lyfts i den kommunala vattentjänstlagen (Sunne Kommun, 2024).

5.4.4 Indirekta och kumulativa effekter och konsekvenser

Indirekta och kumulativa effekter av t.ex. förändringar i hydrologisk regim av vattenkraft och jordbruk kan samverka. Redan idag påverkar vattenkraften 50% av ytvattenförekomsterna betydande. Jordbrukaren påverkar hela 8% betydande, och samverkar detta blir det en mycket stor påverkan, detta kan ju både öka och minska beroende på utvecklingen av jordbruksmarken och strategin hur denna brukas och dräneras.

När det gäller barriärer bedöms inte någon förändring föreligga vare sig indirekt eller kumulativt.

5.4.5 Samlad bedömning

Tabell 5 Sammanställning av effekter och bedömd påverkan på vattenförekomsterna i kommunen vid de olika alternativa utvecklingarna.

Alternativ	Samlad bedömning	Motivering
Alternativ A	*Liten kumulativ påverkan*	En mer samlad lokalisering av bebyggelse ger bättre möjligheter att samordna dagvatten, avrinning och VA. Det minskar risken för att flera mindre exploateringar successivt belastar samma recipient.
Alternativ B	*Liten kumulativ påverkan*	Påverkan kan uppstå genom ökad exploatering och förändrad avrinning, men möjligheten att styra bebyggelsen ger förutsättningar för samordnad hantering av dagvatten och VA.
Alternativ C	*Liten till måttlig kumulativ påverkan*	En större geografisk utbredning av bebyggelsen kan innebära att fler avrinningsområden och recipienter berörs. Samtidigt kan belastningen från varje enskilt område vara begränsad. Den samlade påverkan är därför beroende av var och i vilken omfattning exploatering sker.
Alternativ D	*Liten till måttlig kumulativ påverkan*	Alternativet kan innebära en större geografisk spridning av påverkan. Flera mindre exploateringar kan tillsammans bidra till ökad avrinning och föroreningsbelastning. Effekten kan dock begränsas genom krav i efterföljande planering och prövning.
Föreslaget alternativ	*Liten till måttlig kumulativ påverkan*	En mindre styrning av var bebyggelse tillkommer innebär en större risk för successiv och spridd exploatering. Det kan göra den samlade påverkan svårare att överblicka och ökar betydelsen av uppföljning och hantering i efterföljande detaljplanering och prövning.

De kumulativa effekterna för alternativ A, B, C och D bedöms sammantaget vara små till små–måttliga, beroende på alternativets geografiska utbredning och var framtida exploatering kommer att ske. Den huvudsakliga risken för kumulativa effekter är kopplad till en successiv ökning av hårdgjorda ytor, förändrade avrinningsförhållanden samt ökad transport av näringsämnen, metaller och andra föroreningar till recipienterna. När vi pratar om hårdgjorda ytor så bedöms de dock väldigt begränsade då de flesta ytor inte är hårdgjorda utan mer i form av omformade från gräs/skog till annan yta. Detta i sig ger en förändring i markkemin och kan påverka närliggande vattenförekomst negativt.

För alternativ där bebyggelsen i större utsträckning kan samordnas geografiskt finns bättre förutsättningar för en gemensam hantering av dagvatten, avrinning och VA. Detta minskar risken för att flera mindre exploateringar tillsammans medför en betydande belastning på samma recipient. Alternativ med större geografisk spridning av bebyggelsen kan däremot innebära att flera avrinningsområden och mindre recipienter successivt belastas. Den enskilda påverkan kan då vara begränsad, men den samlade effekten kan bli större över tid.

För det föreslagna alternativet bedöms den kumulativa påverkan vara liten till måttlig. Den

mindre styrningen av var framtida bebyggelse kan tillkomma innebär att exploatering kan ske mer spritt och successivt. Detta kan försvåra möjligheten att på ett tidigt stadium bedöma den samlade belastningen på enskilda avrinningsområden och recipienter. Samtidigt bedöms påverkan kunna begränsas genom krav på dagvattenhantering, VA-lösningar och hänsyn till miljökvalitetsnormerna i efterföljande detaljplanering och prövning.

Inga av alternativen innebära en sådan ökning av exploateringen i strandnära lägen att betydande kumulativa effekter på svämplan eller vattenförekomsternas ekologiska status förväntas. Det finns dock en osäkerhet kopplad till den långsiktiga utvecklingen, eftersom flera mindre exploateringar över tid kan bidra till en samlad påverkan som inte framgår vid bedömningen av varje enskilt projekt.

Det är därför viktigt att den fortsatta planeringen beaktar den sammanlagda belastningen inom respektive avrinningsområde, och inte enbart påverkan från den enskilda detaljplanen eller anläggningen. Genom uppföljning av vattenmiljön samt krav på fungerande dagvatten-, VA- och avloppslösningar kan risken för negativa kumulativa effekter begränsas.

5.4.6 Skyddsåtgärder

- Vid stora exploateringar kan/ska lokalt omhändertagande av dagvatten föreskrivas, och då även samordnas med kringliggande mark, för att inte bara förhindra försämring av statusen utan även möjliggöra en förbättring av vattenkvaliteten.

Vid exploatering av bostadsområden, LIS-områden med flera hus, föreslås större gemensamhetsanläggningar för avloppsvatten, så att den kemiska statusen inte påverkas negativt utan snarare kan förbättras. En gemensam lösning skulle innebära en förbättring av de kemiska parametrarna som ett område bidrar med.

6 Effekter och konsekvenser med avseende på miljömålen

Riksdagen har antagit 16 mål för miljökvaliteten i Sverige. Förutom miljömålen finns ett övergripande generationsmål som visar inriktningen för Sveriges miljöpolitik. Målet ger vägledning angående de värden som ska skyddas och den omställning av samhället som behöver ske inom en generation för att nå miljömålen. Knutna till miljömålen finns etappmål som utgör steg på vägen för att nå generationsmålet. Etappmålen visar vad Sverige kan göra och tydliggör var insatser bör sättas in. Förutom etappmålen finns regionala mål och kommunala miljömål för att kunna kvantifiera och specificera vilka ytterligare insatser som krävs för att uppnå målen.

Sunne kommun har i sin miljöstrategi för 2018–2030 (Olsson, 2018) reviderat 2025 (Sunne kommun, 2025) lyft fyra områden med delmål som totalt omfattar 14 av de nationella målen. I de fyra delområdena finns aktiviteter beskrivna för att uppnå miljömålen. Nedan finns en tabell över de 16 nationella miljömålen. I tabellen finns också de fyra kommunala målen markerade samt kommunens antagna kvalitativa mål.

Sunne kommuns fyra prioriterade områden är:

1. Livsmiljö
2. Boende och samhällsutveckling
3. Energi- och transport
4. Produktion och konsumtion

Tabell 6 Miljömål i tabellform visar påverkan på miljömålen och vad avsaknad av aktiviteter skulle innebära. Tabellen är upplagd så att positiv inverkan på miljömålen är markerad med + , negativ påverkan är markerad med –. Ett +/- i tabellen markerar att påverkan bedöms som varken positiv eller negativ. En parentes ( ) runt en bedömning betyder att påverkan är mycket liten, dvs. en gradering av den positiva eller negativa påverkan, flera minustecken betyder at det är starkare negativ påverkan än ett minustecken.

Står inget i en kolumn påverkas inte miljömålet av aktiviteten.

Aktivitet / Miljömål	Nollalternativ	Föreslagen exploatering	Exploatering (A)	Exploatering (B)	Exploatering (C)	Exploatering (D)	Kommentar	Kommentar: Sunne kommuns Kvantitativa mål
Generationsmålet								
Begränsad klimatpåverkan	+/-	(-)	+	+	-	+/-	Genom översiktsplanen skulle fler kunna bestämma var de vill bo. Detta innebär att det inte styrs var invånarna bosätter sig, och därmed kan man inte påverka hur långa sträckor de måste köra för att ta sig till kommunal service. Detta innebära att fler kan behöva åka långa sträckor för att ta sig till tätorten.	• Nybyggnation i trä samt miljöbyggnad vid nybyggnation. • Klimatanpassning vid fysisk planering • Upphandling av miljömärkt el • Minskad energianvändning inom kommunala fastigheter • Kommunal förnybar elproduktion • Energipolicy • Policy för hållbara resor • Certifierade/ekologiska/närproducerade livsmedel

Aktivitet / Miljömål	Nollalternativ	Föreslagen exploatering	Exploatering (A)	Exploatering (B)	Exploatering (C)	Exploatering (D)	Kommentar	Kommentar: Sunne kommuns Kvantitativa mål
Frisk luft	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	Längre sträckor att köra innebär mer utsläpp, dock är det ett glesbebyggt område, vilket gör att frisk luft inte blir ett problem.	• Minskad energianvändning inom kommunala fastigheter • Kommunal förnybar elproduktion • Energipolicy • Policy för hållbara resor
Bara naturlig försurning	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		• Minskad energianvändning inom kommunala fastigheter • Lokal förnybar elproduktion • Policy för hållbara resor
Giftfri miljö	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		• Kemikalieplan • Utfasning av ämnen • Ökad andel svenskproducerade och/eller ekologiska livsmedel i de kommunala köken • Återföring av rötslam
Skyddande ozonskikt	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		•
Säker strålmiljö	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	Radon måste kontrolleras innan bygglov ges även på landsbygden.	•
Ingen övergödning	+/-	-	+/-	+/-	-	+/-	Lokala småskaliga avloppslösningar innebär inte lika bra rening som samordnade reningsanläggningar. Detta innebär att det alltid finns risker med detta och lokala utsläpp skulle kunna förekomma om det blir ett spritt boende.	• Minskad energianvändning inom kommunala fastigheter • Energipolicy • Transportpolicy för hållbara resor •
Levande sjöar och vattendrag	+/-	(-)	+/-	(-)	(-)	+/-	En utbyggnad bedöms inte nödvändigtvis påverka. En utbyggnad utan skyddsåtgärder kan dock få stor påverkan om t.ex. byggnation påverkar allmänhetens tillgång till stränder, eller om småskaliga avloppslösningar inte är fullt fungerande.	•
Grundvatten av god kvalitet	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		• Minskad vattenförbrukning inom kommunen • Kvalitativt minska föroreningar •
Myllrande våtmarker	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		•
Levande skogar	+/-	(-)	(-)	+/-	(-)	(-)	Genom att fler bor har möjligheten att bo på landsbygden och detta prioriteras gynnas lokalt ägande av skog och odlingsmark. Detta borde vara positivt jämfört med storskaligt skogsbruk.	•

Aktivitet / Miljömål	Nollalternativ	Föreslagen exploatering	Exploatering (A)	Exploatering (B)	Exploatering (C)	Exploatering (D)	Kommentar	Kommentar: Sunne kommuns Kvantitativa mål
Ett rikt odlingslandskap	+/-	-	(-)	+/-	-	+/-	Om fragmentering och exploatering sker på jordbruksmark och brukare får svårare att bruka rationellt är det inte positivt. Det kan också innebära positivt om boende sker på landsbygd då de sköter mark och vill ha en god miljö, vilket ofta medför att mindre brukningsenheter slås och på så sätt bevaras mångfalden.	• Certifierade/ekologiska/närproducerade livsmedel • Återföring av rötslam
Storslagen fjällmiljö							Berörs inte	• Berörs inte
God bebyggd miljö	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	God bebyggelse i bra miljö i samklang med omgivningen ses som positivt. Kommunen har tagit fram ett översiktlig kulturmiljöplan som en skyddsåtgärd Genom stor frihet skapas ett tryggt boende och valmöjligheter för den enskilde.	• Kemikalieplan • Utfasning av ämnen • Nybyggnation i trä samt miljöbyggnad vid nybyggnation. • Klimatanpassning vid fysisk planering • Minskad energianvändning inom kommunala fastigheter • Kommunal förnybar elproduktion • Energipolicy • Policy för hållbara resor • Certifierade/ekologiska/närproducerade livsmedel • Återföring av rötslam • Minska matsvinnet • Återföring av näring från matavfall • Återvunnet avfall
Ett rikt växt- och djurliv	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	Om jordbruksmark bebyggs på ett sådant sätt att marken fragmenteras och jordbrukarna får svårare att bruka marken rationellt, är det inte positivt. Det kan dock även ha en positiv inverkan om människor bosätter sig på landsbygden, då de som bosätter sig där sköter marken och vill ha en god miljö. Detta kan leda till att inte mindre jordbruk slås ut, och på så sätt bevaras mångfalden.	• Främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster • Skötselplaner för kommunens natur- och parkmiljöer

I arbetet med kommunens miljöstrategi finns flera mål som är viktiga och går in i översiktsplanens arbete. Kvalitativa mål för kommunens miljöstrategi finns specificerade, och flera av dessa passar in och bör nämnas som skyddsåtgärder eller uppföljande åtgärder till miljöbedömningsprocessen.

Nedan beskrivs de olika miljömålen och påverkan på dem. Bedömningen sker hur de olika alternativen påverkar de nationella miljökvalitetsmålen utgår från en jämförelse mellan nollalternativet. Bedömningen visar både den påverkan som kan uppstå till följd av fysisk utveckling och den påverkan som kan följa av att olika åtgärder och styrmedel genomförs eller uteblir.

6.1.1 Begränsad klimatpåverkan

Översiktsplanen ger ökade möjligheter för människor att själva välja var de vill bosätta sig. Samtidigt innebär en spridd bebyggelsestruktur att kommunen i mindre utsträckning kan påverka var människor bor i förhållande till tätorter, service och kollektivtrafik. Detta kan medföra längre resor och ett ökat bilberoende, vilket i sin tur kan bidra till ökade utsläpp av växthusgaser.

I nollalternativet bedöms påverkan vara varken positiv eller negativ. Den föreslagna exploateringen bedöms kunna medföra en liten negativ påverkan, medan alternativ A och B bedöms kunna ge en positiv påverkan. Alternativ C bedöms kunna medföra en negativ påverkan och alternativ D bedöms ge en påverkan som varken är positiv eller negativ.

Kommunens kvantitativa mål och åtgärder har betydelse för att begränsa klimatpåverkan. Exempel på sådana åtgärder är nybyggnation i trä och miljöanpassat byggande, klimatanpassning i den fysiska planeringen, upphandling av miljömärkt el, minskad energianvändning i kommunala fastigheter, kommunal förnybar elproduktion samt en energipolicy och policy för hållbara resor. Även användning av certifierade, ekologiska och närproducerade livsmedel kan bidra till måluppfyllelsen.

6.1.2 Frisk luft

Samtliga alternativ bedöms ha en påverkan som varken är tydligt positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet Frisk luft. En mer spridd bebyggelse kan innebära längre resor och därmed ökade utsläpp från transporter. Samtidigt är området glest bebyggt och luftomsättningen är generellt god, vilket innebär att luftkvaliteten inte bedöms utgöra något betydande problem.

Åtgärder som minskad energianvändning i kommunala fastigheter, kommunal förnybar elproduktion och en policy för hållbara resor bidrar till att begränsa utsläppen och därmed till måluppfyllelsen.

6.1.3 Bara naturlig försurning

För miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning bedöms samtliga alternativ ha en påverkan som varken är tydligt positiv eller negativ. Skillnaderna mellan alternativen bedöms vara små.

Kommunens arbete med minskad energianvändning, lokal förnybar energiproduktion och hållbara resor kan bidra till minskade utsläpp av försurande ämnen.

6.1.4 Giftfri miljö

Ingen av de studerade exploateringsinriktningarna bedöms medföra någon tydlig påverkan på miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Samtliga alternativ bedöms därför ha en påverkan som varken är positiv eller negativ.

Kommunens kemikalieplan och arbete med utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen är viktiga åtgärder för att bidra till målet. Även en ökad andel svenskproducerade och ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter samt återföring av rötslam ingår i kommunens miljöarbete.

6.1.5 Skyddande ozonskikt

Inget av alternativen bedöms påverka miljökvalitetsmålet Skyddande ozonskikt i någon väsentlig omfattning. Påverkan bedöms därför som varken positiv eller negativ.

6.1.6 Säker strålmiljö

Samtliga alternativ bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö. Vid nybyggnation behöver dock radonförhållandena beaktas och kontrolleras innan bygglov ges, även på landsbygden.

6.1.7 Ingen övergödning

För miljökvalitetsmålet Ingen övergödning skiljer sig alternativen åt. Nollalternativet bedöms medföra en påverkan som är varken positiv eller negativ. Den föreslagna exploateringen och alternativ C, bedöms kunna medföra negativ påverkan, medan alternativen A, B och D bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ.

En viktig aspekt är hanteringen av avloppsvatten. Lokala och småskaliga avloppslösningar kan ha sämre rening än samordnade reningsanläggningar. Vid en spridd bebyggelse finns därför en risk för lokala utsläpp och därmed ökad belastning på närliggande vattenmiljöer. Val av VA-lösning och krav på fungerande rening blir därför viktiga för att begränsa påverkan.

Även minskad energianvändning, energipolicy och policy för hållbara resor ingår i kommunens arbete för att minska miljöpåverkan.

6.1.8 Levande sjöar och vattendrag

Nollalternativet och alternativen A och D bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet. Den föreslagna exploateringen samt alternativen B och C bedöms kunna medföra en liten negativ påverkan.

En utbyggnad behöver inte i sig innebära en betydande påverkan på sjöar och vattendrag. Om exploatering däremot genomförs utan tillräckliga skyddsåtgärder kan påverkan uppstå. Det gäller exempelvis om bebyggelse påverkar allmänhetens tillgång till stränder eller om bristfälliga småskaliga avloppslösningar leder till utsläpp av näringsämnen och andra föroreningar.

6.1.9 Grundvatten av god kvalitet

Samtliga alternativ bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet. Någon tydlig skillnad mellan alternativen bedöms inte föreligga.

Kommunens arbete med att minska vattenförbrukningen och minska föroreningar är viktigt för att långsiktigt skydda grundvattenresurserna.

6.1.10 Myllrande våtmarker

Inget av alternativen bedöms medföra någon tydlig påverkan på miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker. Påverkan bedöms därför som varken positiv eller negativ.

6.1.11 Levande skogar

Alternativen skiljer sig åt vad gäller påverkan på miljökvalitetsmålet Levande skogar. Nollalternativet och alternativ B bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ. Den föreslagna exploateringen samt alternativen A, C och D bedöms kunna medföra en liten negativ påverkan.

En utveckling som innebär att fler människor kan bo och verka på landsbygden kan samtidigt bidra till ett fortsatt lokalt ägande och brukande av skogs- och jordbruksmark. Ett sådant brukande kan bidra till att landskapet hålls öppet och att mindre brukningsenheter kan finnas kvar. Samtidigt kan ny bebyggelse och exploatering innebära att skogsmark tas i anspråk eller fragmenteras. Den samlade påverkan beror därför på var och hur bebyggelsen lokaliseras samt på hur hänsyn tas till sammanhängande skogsområden och naturvärden.

6.1.12 Ett rikt odlingslandskap

För miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap bedöms nollalternativet och alternativ B ha en påverkan som varken är positiv eller negativ. Den föreslagna exploateringen och alternativ C bedöms kunna medföra negativ påverkan, medan alternativ A bedöms kunna medföra en liten negativ påverkan. Alternativ D bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ.

Exploatering av jordbruksmark kan leda till fragmentering och försvåra ett rationellt brukande. Detta kan i sin tur påverka möjligheten att långsiktigt upprätthålla ett öppet och varierat odlingslandskap. Samtidigt kan inflyttning till landsbygden bidra till att mark fortsatt brukas och sköts, särskilt om boende också tar ansvar för mindre jordbruks- och betesmarker. Detta kan bidra till att mindre brukningsenheter finns kvar och därmed indirekt gynna variationen i landskapet.

Kommunens arbete med certifierade, ekologiska och närproducerade livsmedel samt återföring av rötslam är åtgärder som kan bidra till miljökvalitetsmålet.

6.1.13 Storslagen fjällmiljö

Miljökvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö berörs inte av de aktuella alternativen.

6.1.14 God bebyggd miljö

Samtliga alternativ bedöms ha en påverkan som varken är tydligt positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet.

En välplanerad bebyggelse som är anpassad till platsens förutsättningar och samspelar med det omgivande landskapet kan bidra positivt till boendemiljön. Översiktsplanens möjligheter att ge människor valfrihet vad gäller boende och lokalisering kan samtidigt bidra till en god boendemiljö utifrån den enskildes förutsättningar.

För att begränsa negativ påverkan är det viktigt att bebyggelsen anpassas till landskapets och kulturmiljöns förutsättningar. Kommunen har tagit fram en översiktlig kulturmiljöplan som kan fungera som ett underlag för att ta hänsyn till kulturmiljövärden vid fortsatt planering och exploatering.

Även flera av kommunens övriga miljöåtgärder har betydelse för målet, bland annat nybyggnation i trä och miljöanpassat byggande, klimatanpassning, minskad energianvändning, förnybar energi, hållbara resor, ekologiska och närproducerade livsmedel samt återvinning och återföring av näringsämnen.

6.1.15 Ett rikt växt- och djurliv

Samtliga alternativ bedöms ha en påverkan som varken är positiv eller negativ på miljökvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv.

Exploatering kan innebära att natur- och jordbruksmark tas i anspråk eller att livsmiljöer fragmenteras. Om jordbruksmark bebyggs på ett sätt som försvårar ett rationellt brukande kan detta även indirekt påverka den biologiska mångfalden och landskapets variation. Samtidigt kan ett fortsatt brukande och skötsel av mindre jordbruks- och betesmarker bidra till att olika naturmiljöer och strukturer bevaras.

Kommunens arbete med att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt framtagande och genomförande av skötselplaner för kommunens natur- och parkmiljöer är därför viktiga åtgärder.

6.1.16 Kommunens miljöstrategi som skydds- och uppföljningsåtgärd

Kommunens miljöstrategi innehåller både kvantitativa och kvalitativa mål som har koppling till översiktsplanens genomförande. Flera av åtgärderna kan användas som skydds-, begränsnings- eller uppföljningsåtgärder inom ramen för den fortsatta planeringen.

Det gäller bland annat åtgärder för minskad energianvändning och ökad användning av förnybar energi, hållbara resor, klimatanpassning, minskad vattenförbrukning och minskade föroreningar samt åtgärder för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Även kommunens arbete med kemikalier, ekologiska och närproducerade livsmedel, avfallshantering och återföring av näringsämnen har betydelse.

Sammantaget innebär detta att miljöpåverkan inte enbart är beroende av vilket exploateringsalternativ som väljs, utan även av hur den fortsatta planeringen genomförs och vilka krav och skyddsåtgärder som tillämpas vid efterföljande planering och exploatering. Genom att integrera kommunens miljöstrategi i det fortsatta arbetet kan negativ miljöpåverkan begränsas och positiva effekter förstärkas.

6.1.17 Skyddsåtgärder:

- Som skyddsåtgärd föreslås att kommunen sammanställer sitt ställningstagande för hur ny byggnation på jordbruksmark får ske som planhandläggare kan luta sig mot – väsentligt samhällsintresse där utbyggnad är utpekad.
- Hålla vandringsleder öppna.

7 Uppföljning

Uppföljning och övervakning ska ses om en del av processen. Det är viktigt att inte arbetet försvinner efter miljöbedömningen utan att uppföljning och övervakning fortsätter. Uppföljning och övervakning utgör underlag för kunskap om miljötillståndet vid framtagandet av en ny plan eller revidering av befintliga planer och program.

För att kunna följa upp och få relevant data till framtida revideringar och arbeten föreslås att uppföljningen sker i samklang med arbete som ska utföras av kommunen. Genom löpande uppföljning går det också att revidera antaganden och åtgärder som genomförs. Skulle en åtgärd visa sig vara mindre effektiv gällande hur miljöeffekter minimeras kan man på detta sätt revidera och förbättra insatserna inför nästa steg eller nästa exploatering.

Följande uppföljningspunkt föreslås för att kontrollera att påverkan inte blir större än förväntat.

- VA-anläggningars funktion inom kommunen ska inventeras Havs & vattenmyndigheten har gått ut med att alla enskilda VA-anläggningar ska finnas digitalt registrerade och inmätta år 2026. I samband med inmätning ska anläggningen även tillskrivas en riskklass beroende på vilken typ av anläggning som används (Sunne Kommun, 2024).

8 Litteraturförteckning

Naturvårdsverket. (den 16 10 2024). *Sveriges Miljömål.* Hämtat från https://www.sverigesmiljomal.se/

Olsson, G.-B. (2018). *Miljöstrategi för Sunnekommun 2018-2030, Antagen 2018-05-07.* Sunne komun.

Sunne kommun. (2008). *Sunne kommuns naturvårdsprogram Programperiod 2008-2013.* Sunne: Sunne kommun.

Sunne Kommun. (2024). *Vattentjänstplan 2024-2034 KF2024-xx-yy.* Sunne: Sunne kommun.

Sunne kommun. (2025). *Miljöstrategi 2018-2030 - en hållbar kommun är en attraktiv kommun.* Sunne kommun.

Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten. (den 16 10 2024). *Vatteninformationssystem Sverige.* Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se/

Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten. (den 14 01 2026). *Vatteninformationssystem Sverige.* Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se